

NELLIKE
ÉS ELBESZÉLÉSEK
A KANDALLÓ MELLETT

SZÁMOS KÉPPEL

BUDAPEST, 1891
KIADJA AZ EGGENBERGER-FÉLE KÖNYVKERESKEDÉS
(HOFFMANN ÉS MOLNÁR)

A mű elektronikus változatára a Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0) Creative Commons licenc feltételei érvényesek. További információk: <http://creativecommons.org/licenses/by-sa/3.0/deed.hu>

Elektronikus változat:
Budapest : Magyar Elektronikus Könyvtárért Egyesület, 2014
Készült az Internet Szolgáltatók Tanácsa támogatásával.
Készítette az Országos Széchényi Könyvtár E-könyvtári Szolgáltatások Osztálya
ISBN 978-615-5406-49-2 (online)
MEK-12492

TARTALOM

NELLIKE.

ELBESZÉLÉSEK A KANDALLÓ MELLETT.

I.

A barna-szoknyás leányka.

II.

Laczi kalandja a puszta szigeten.

III.

Fánika baja egy kis gyermek lábával.

IV.

A tudákos Esztike.

V.

A levélhamisítók.

VI.

A fekete galamb.

NELLIKE.

- Elbeszélés gondatlan kis gyermekek számára. -

ELSŐ CZIKK.

- Mama! Mama! - kiáltott Nellike, haza szaladva az iskolából, - mehetek kissé sétálni Rózsikával? Oly szép az idő! Haza jövök jókor és megtanulom a leczkém.

A szobában senkitől sem nyervén feleletet, Nellike hirtelen megfordult a sarkán, szerteszét szórta könyveit és sebesen rohant fel a lépcsőn s éppen jókor érkezett, hogy anyjának kezéből kiüssön egy kosarat, melyben alig néhány percz előtt rendbe hozott tiszta fehér ruha volt; a ruhadarabok mindenfelé szétszóródtak a poros lépcsőn.

- Ejnye, te gondatlan, rossz kis portéka! Mindig csak kárt és bosszúságot okozol nekem! - kiáltott anyja haragosan s aligha meg nem simogatja kissé, ha Nellike hirtelen az asztal alá nem menekül; mert Barnáné asszony kissé heves természetű volt. - Takarodjál előlem! Mindig csak bosszantasz! Mindig csak a játéokra gondolsz. És mutasd csak - mi huzódik ott utánad?

Ezzel megfogta a menekülni akaró kis lányát, kinek ruhájáról egy hosszú szalag feslett le; így hurczolta Nellike a szalagot már reggel óta, úgy hogy az egészen össze is szakadt.

- Oh, édes mamám, én nem tehetek róla... megakadtam egy szegben, aztán a Károlyka tovább szakította; majd megigazitom. De most elbocsátsz, ugy-e mama? A hidnál várakozik reám Rózsika, - szolt Nellike, egy csomóba gombolyítva a lefityegő szalagot, hogy annyira szemet ne szurjon.

De anyja nagyon jól tudta, mit jelent az, ha Nelli kisasszony igéri, hogy »majd megigazitja.« Nagyon határozottan azt felelte tehát:

- Nem fogsz kimenni a házból ily rongyosan: nem szégyenled magad? Menj rögtön szobádba, végy tűt és czérnát és varrd fel szépen a szalagot! Máskor pedig vigyázz magadra, járj illedelmesen és ne jőjj haza, mint valami tépett kis macska.

Nellike látta, hogy ezuttal nem mehet sétálni, kissé röstelte is tépett ruháját, s így nem volt mit tenni mást, mint szobácskájába vonulni; nagyon bosszusan ment oda! úgy sajnálta a szép mulatságot, melyre Rózsikával számított, s helyette most itt kell ülnie és össze tódania ezt a hosszú, szörnyű hosszú szalagot. Leült egy székre, keservesen sirt és boszankodott sokáig. De miután látta, hogy senki sem törődik zokogásával, végre is csak rászánta magát a kellemetlen munkára.

Az ám! De hol talál czérnát és tűt? Egy rendszerető kis leányt ugyan csak bosszantott volna, ha látta, hogy és hol kereste Nellike a tűt. Volt hajdan igen csinos szekrénykéje, de ennek most már hiányzott a kulcsa, a teteje meg összetört, és ami benne volt: czérna, pamut, gomb, szalag, viasz, gyűszű, az mind egy nagy gombolyagba volt keverve, melynek nem lehetett sem elejét, sem végét megtalálni. Hiába is keresett volna ott valaki egy valamire való szál czérnát vagy tűt. Nellike nagyon jól tudta, hogy hiába keres, de azért csak keresett s még jobban össze-vissza hányt mindent a szekrényben; tűt nem talált, hanem szerencsésen ráakadt egy szál zöld selyemre, mellyel varrni lehetett volna, ha lett volna tű; de ezt is hiába keresett. Anyjától nem mert kérni, mert csak tegnap kapott tőle két új tűt, - de hogy hová lettek, hová tette? - az sehogy sem akart eszébe jutni. Arra emlékezett ugyan, hogy mikor egy komédiás csapat ment el a ház előtt, akkor tette félre valahova. De hogy hová?... Amint erre gondolt,

véletlenül az ablakra tekintett, melyből tegnap a komédiát nézte, - s ime, ott ragyogott a két fényes tű a napfényben, egy virágcserep földjébe szurva.

Öreg este lett már, mire Nellike azzal a szerencsétlen szalaggal elkészült s ekkor meg új bajt vett észre. A szalag fekete volt s ő zöld selyemmel varrta fel, ami nem éppen nagyon illett össze. Hát most lefejtse és újból czérnát keressen és újból varrja? De már ennél furfangosabb volt Nelli kisasszony; fogta a tintát és szépen feketére föstötte a zöld öltéseket, aztán mint a szél rohant le a lépcsőn; de hogy az utczára ért, Rózsika már szembe jött vele Halász Mariskával.

- Ejnye, Róza, ilyen hamar indultál haza? Én még csak most jövök, - szólt Nelli lelkesedve.

- Mama azt mondta, hogy siessek, mert ő nagyapáékhoz megy; kért, hozzak magammal ozsonnára valakit, téged vagy Mariskát; s én vártalak is vagy félóraig, de csak nem jöttél. Ekkor találkoztam Mariskával és most ő jön velem, ámbár téged jobb' szerettelek volna.

Mariska úgy tett, mintha semmit sem hallana, de szorosan fogta Róza kezét és sürgette, hogy siessenek haza.

Szegény Nellike nagyon elszomorodott.

- Azt ígérted pedig Róza, hogy engem fogsz magaddal vinni. Cseréljünk, Mariska; téged úgy sem hívott volna Róza, ha velem találkozok. Engedd, hogy én menjek; neked adom azt a kis gyűrűt, melyet multkor úgy megszerettél.

Hanem Mariska nem olyan leány volt, a ki egykönnyen lemond valami jó dologról; aztán őt ritkán is hívták valahová s így semmi kedve sem volt oda engedni mostani szerencséjét.

- Nem köll nekem a te gyűrűd, Nelli! Róza hozzám jött és hívott ozsonnára; én ezért fel is öltöttem és most már megyek Rózával, akár hogy haragszol is. Menjünk, Róza! - Azután halkán fülébe sugta Rózának:

- Kaptam egy ezüst hatost, ezt majd ketten elköltjük.

MÁSODIK CZIKK.

A hatos megtette hatását, Róza elfordult Nellitől és másik barátnéja karjába szorosan bele fogózkodva, elsietett. Nellike szomorúan nézett utánok, aztán igyekezett magával elhíttetni, hogy ő bizony nem sokat törődik a dologgal, pedig valósággal könybe lábadtak szemei. Nem volt más hátra, mint szépen haza menni, kivált mivel már ugyis esteledett az idő.

Barnáné asszony a legmunkásabb asszony volt az egész városkában. Ő és Boriska, egy kis szolgáló leányka, reggeltől estig dolgoztak és csak akkor voltak boldogok, ha mostak, varrtak, tisztogattak, míg Nelli kisasszony csodálkozott, hogy telhetik valakinek akkora öröme a dologban! Nem mintha Nellike nem szeretett volna segíteni, - de oly szeles, vigyázatlan volt, hogy minduntalan tört, szakított, felforgatott valamit, mihelyt hozzá nyúlt, úgy, hogy csak szaporította a bajt. Mikor tehát valami nagyobb munka volt, mindig kizárták őt a konyhából.

Barnáné asszony kicsiny konyháját pedig valóságos öröm volt nézni. Minden oly tiszta, oly ragyogó volt benne. A csuprok és serpenyők mint megannyi tükör ragyogtak a hófehér polczon, a konyha-asztal is csakugy tündökölt a tisztaságtól s szép fehér terítővel volt letakarva. A pitvar-ajtó mellett pedig állott egy nagy pohárszék, vagy mint Barnáné asszony mondta, az eleség-kamra, mely több osztályra volt osztva; oldalt egy kis ablak volt rajta, jól elrácsozva, hogy a macskák be ne lopózhassanak. Ez olyan szent hely volt, hova senkinek, még Boriskának sem volt szabad benézni. Nellikének pedig még közel menni sem volt megengedve, mióta egyszer a savanyított ugorkával tele rakott tányért bele ejtette a mézes csuporba.

Barnáné asszony nem igen volt türelmes, nyelve és keze nagyon hirtelen perdült s így nem volt tanácsos őt megharagítani. Nellike tehát nagy dolognapokon szépen kitért az utból. Hanem ma épen úgy látta, hogy minden csendes, anyja már elvégezte dolgát és még csak egy pár nagy fazekat rakott be a pohárszékre, mialatt Boriskát felküldte a hátulsó kis szobába, hogy hozza el az asszony kalapját és nagykendőjét, mert látogatóba készült Kerekesné asszonyhoz, hogy megnézzék ennek beteg kis fiát s egyúttal egy kis borsót is vásároljon másnapra, ekképen két dolgot végezvén el egy járással.

Mialatt Boriska a kalapért oda járt, Barnáné asszony elrakosgatta a nagy csuprokat; egyet a legelső deszkára helyezte el és Nellike, ki ott közel járt-kelt, látta, hogy a csupor tele van a legpompásabb arany színű mézzel.

Nelli nem volt torkos, nem is szokott semmit elcsenni, de tudja Isten, hogy esett! - most, mikor azt az édes, jó mézecskeket meglátta, rettentő vágyat érzett utána s mondogatta is magában: »Milyen pompás mézet vett mama!... nekem pedig nem is szólt róla semmit.« Aztán közelebb jött és nézte, hogy öltözik édes anyja Boriska segítségével.

Barnáné asszony a tükörből látta, rest kis leánya hogyan ácsorog az ajtóban, majd meg hintázza magát a kilincsen. Nellikének csak a méz volt eszében, az a jó színméz, mely olyan közel volt és mégis olyan messze! Azt tudta, hogy hiába kér, mert ha vendég nem volt, soha nem járta más özsonna egy kis vajjas kenyérenél. A mama nagyon fősvény, - gondolta Nelli, aki persze nem tudta, hogy anyjának nagyon kevés pénzből kellett a házat mindennel ellátni; most jól éltek, de ha anyja nem gazdálkodik oly jól, bizony rosszul ment volna a dolog. A kis leányok azonban nem igen gondolnak ilyesmire s Nellike most csak azt forgatta eszében, hogy milyen pompás az a méz és mennyire szeretne ő kapni belőle.

- No's, Nelli? - szólt anyja, mialatt kalapját felkötötte, - nincs más dolgod, mint az ajtó-kilincsen hintálozni? Megtanultad-e már holnapra a leczkédet?

Nelli hallgatott és ebből tudni lehetett, hányadán volt a leczkével. Anyja bosszusan folytatá:

- Most rögtön hozd elő a könyveidet, ülj ide a tűz mellé és tanulj! Ha félóra múlva haza nem kerülök, te és Boriska megihatjátok a kávétokat; aztán hiábavalóságokkal ne öljétek az időt!

Nellike még mindig a mézre gondolt s az ajtóban állott, biztatván magát, hogy talán mégis jó volna kérni abból a mézből. Anyja, látván, hogy a kis leány nem mozdul, szigorúan rászólt:

- Szaporán tedd, amit mondtam, mert különben kikapsz! Mikor nem szükséges, akkor tudsz sietni és szeleskedni, ugy-e? Most hát egymásután szedd elő könyveidet és tanul meg a leczkédet!

E szavak oly hangon voltak mondva, hogy Nelli nem mert többé engedetlenkedni.

Mikor megfordult, félig bezárta maga után a konyha-ajtót, és már-már szerencsésen vége lett volna a kísértésnek, mikor meglátta, hogy az eleség-kamrául szolgáló nagy szekrény ajtaja nyitva maradt. Nem tudott ellenállani, - besuhant, s mikor anyja a konyhából visszajött, Nellike csendesen meglapult a szekrényben. Anyja, látva, hogy a szekrényben felejtette a kulcsot, oda lépett, s a nélkül, hogy gyanította volna, ki van a szekrényben, ráfordította a kulcsot, kihuzta, zsebébe dugta és elment. Nellike csak néhány perc múlva tért magához ijedtségéből, s ekkor rémülve látta, hogy be van zárva, mint egér a csapdában!

HARMADIK CZIKK.

Azt mondják, hogy ha nincs otthon a macska, tánczolnak az egerek. Hanem Nelli kisasszony most csapdába esett egér volt s inkább volt kedve sirásra, mint nevetésre. Hogy fog innen kiszabadulni? - ezen törte a fejét; de hiába feszegette az ajtót, - nem nyílt az ki. És Boriska sem jött; - sokáig várt, de Boriska csak nem jött.

Boriska tudni illik nem gyanította, milyen kellemetlen helyzetben van Nelli kisasszony, s ezért a kapu előtt egy szegény özvegy-asszonynyal beszélgetett és adott ennek egy piczulát is, mert Boriska bizonyos ok miatt nagyon szeretett minden szegény embernek ajándékot adni, a mennyire csak kitelt tőle.

- Boris! Boris! Gyere már! Gyere hamar! - kiáltozott Nellige.

Boriska meghallotta s befelé indult.

- Megyek, kisasszony, megyek! Mi baj?

- Jőjj hamar! Eressz ki innen! - kiáltott Nelli.

Boriska eleintén az első emeletre akart fölszaladni, de Nellige hangja más irányból jött és oly siró és keserves volt, hogy Boriska megrémült s azt gondolta, a kis leány talán a nagy viztartó kádba esett vagy egyéb baja történt.

- De hát hol van, kisasszony? Az emeleten, vagy itt lent? Mi baja?

- Itt vagyok a nagy szekrényben, Boriskám! Gyere, nyisd ki az ajtót. Mama ráfordította a kulcsot, én meg nem mertem szólani, mert féltem, hogy mama megharagszik.

Boriska megörült, hogy nincs nagyobb baj, sőt úgy gondolta, hogy még jó is volt Nelli kisasszonynak ez a kis ijedtség; minek olyan pajkos, mit keres ott a szekrényben? Azt nem is gyanította Boriska, hogy Nellit tulajdonképen a méz csábitotta oda, s hogy a kisasszony azért olyan nagyon szomorú, mert úgy érzi magát, mint egy kis tolvaj, ámbár a mézhez, az igaz, hozzá sem nyúlt.

Boriska jónak látta egy kis leczkét tartani a torkos kis leánynak.

- De hát hogy ereszszem én ki Nelli kisasszonyt, ha mamája becsukta? Jaj! hogy fog haragudni, ha ott találja a befőttek és sütemények közt! Azt fogja mondani, hogy Nellige könnyelmű rossz leány, mert éppen oda buvik be, a hova nem szabad. Hanem ha kieresztem, megigéri-e, hogy nem cselekszi ezt többé?

Nellige mindent ígért, csak hogy kijusson.

- Soha sem teszem többé, soha! Csak eressz ki, Boriskám! Ne álldogálj ott! Még mama visszatér, és itt talál engem. Olyan jó leszek, csak most szabadíts ki!

Nagyon jól tudta Boriska, mennyit érnek a kisasszony ígéretei, de nem akarta tovább is szomorítani s ezért az ajtóhoz lépett, hogy kinyissa. De a kulcs nem volt ott és Boriskának eszébe jutott, hogy látta, mint dugta azt Barnáné asszony ruhája zsebébe.

- Be sokáig nyitod, Boris! Siess már! - kiáltott a fogoly.

A kulcs azonban nem volt ott s Boriska megmagyarázta, hogy ő bizony ki nem nyithatja, mert nincs kulcs.

- Nincs kulcs? Az nem lehet! Kedves Boriskám, keresd csak jól, bizonyosan ott lesz a földön,
- kiáltott Nelli s hangosan kezdett sirni, aztán pedig rázogatta az ajtót, hogy szinte tánczolt bele valamennyi üveg és csupor a szekrényben. - Gyujts gyertyát és keresd a földön, Boris! Bizonyosan ott lesz valahol.

- De ha mondom, hogy nincs. Hisz láttam, hogy a mama zsebébe dugta. Nincs más hátra, mint bevárni, míg haza jő.

E szavakra Nelli oly zokogásba tört ki, hogy Boriska egészen megsajnálta. Össze keresett minden kulcsot a házban, - de bizony egyik sem illett a zárba; aztán mindketten rázták az ajtót, hanem ez nagyon erős volt és nem engedett; egy órai vesződés után tehát csak ott voltak, ahol azelőtt, és szomoruan néztek egymásra a szekrény kis rácsos ablakán át.

Boriska el akart menni Barnáné asszonyért, de Nelli nem akarta megengedni, mert nagyon félt a sötétben s nem akart egyedül maradni.

- Ne menj el, Boris, ne hagyj magamra! Tedd a gyertyát úgy, hogy láthassak, aztán ülj oda a lépcsőre és beszélj valamit. Oh, bár csak jönne mama! Akárhogy haragudnék is, mégis jobb volna, mint itt guggolni!

E perczben valaki kopogtatott az ajtón.

- Ah, a mama! - kiáltott Nelli s egészen megörült abban való reményében, hogy most már kiszabadul. De Boris mindjárt mondta:

- Nem, ez nem ő, ez a boltos fiu lesz, aki a borsót hozza.

És csakugyan igaza is volt, mert a fiu jött.

NEGYEDIK CZIKK.

Boriska sokkal jobbszivü volt, hogysen magára hagyta volna a kellemetlen helyzetbe jutott kis leányt. Néhány perczig járt-kelt a konyhában, aztán visszatért és szólt:

- Csak egy pillanatig várjon Nelli kisasszony, mindjárt kész lesz az ozsonna; már meleg a kávé, ide hozom aztán a vajas kenyeret is, meg a cziczának is a tejcskét; pompásan meg-ozsonnálunk.

- Igen ám, ha lehetne! - siránkozik Nelli. - De hát hogy adod át a csészét ezen a sűrű rostélyon? Mire való is ez az ostoba rostély az ablakon? Szeretném tudni, mi haszna van!

- Hát az a haszna van, hogy, ha ott nem volna, a czicza kényelmesen ki- és bejárna és mindent megrágna és felfogatna; a mama pedig nem szereti, ha hiba esik valamiben, - szólt Boriska.

E magyarázat után Boriska ismét a konyhába ment s egy nagy tálczán előhozta a kenyeret, vaját, kávéját és a csészéket.

- Itt az ozsonna; én itt künn iszom, Nelli kisasszonynak pedig hoztam ezt a kis csészét, ez talán keresztül fér a rostélyon. Képzeld, mintha szépen az asztalnál ülne, - legalább kicsit tréfás ozsonnánk lesz.

Nelli nem látta éppen tréfásnak az egész dolgot, de mégis megnyugodott a kávé és vajás kenyér látásán, mert a sok sirástól és félelemtől ugyancsak megéhezett. Boriska vékony szeletekre vágta a vajas kenyeret és úgy nyujtotta át a rostélyon, - hanem mikor a kávé csészét akarta bedugni, kitünt, hogy biz' ez nem fér át és csak szétloccsantják a kávé a próbálgatásban.

- Látod Boriska, nem fér keresztül a csésze! Keress valami kisebbet! - szólt Nelli.

Boriska össze kutatott mindent s végre egy tölcsért hozott, aminek Nellike megörült, de ez sem sokat használt. Nellike a tölcsér egyik végét a szájába vette, Boriska pedig a másik végén bele öntötte a kávé, - de Nelli majd megfult s így ez a kísérlet sem sikerült.

- Ez sem jó, Boris; keress valami mást, ami olyan vékony, hogy keresztül fér a rostélyon.

Boriska tehát újból keresgélt s végre csakugyan talált egy keskeny üveget, mely épen keresztül fért a rostélyon. A kávé azalatt már meg is hült, de Nelli azért nagyon jónak találta, a vajás kenyér pedig, melyet máskor csak immel-ámmal evett, most szintén pompásan ízlett. Boriska is jóízűen ozsonnált, a czicza pedig szintén megkapta tejeckéjét s mikor megitta, oda feküdt a rostélyos ablakhoz és bámulta, hogy jutott a kis leány a mögé a rostély mögé, mely neki, már tudni illik a cziczának, olyan alkalmatlan volt, csak hogy egészen más okból: a czicza szeretett volna bejutni a szekrénybe, Nellike pedig onnan kimenekülni.

Miután mindnyájan megozsonnáltak, Boriska össze szedte az edényt és vissza vitte a konyhába. Nem sokáig volt ott, de Nelli mindjárt félt magában maradni és kiabált utána:

- Boris! Boris! Siess vissza! Ne hagyj itt magamra!

- Mindjárt, kisasszony, mindjárt! Csak össze takarítok kissé, meg kosárba rakom a burgonyát. Jó volna, ha egy kis tüzet is vihetnék oda, mert bizony megfázik ott a szekrényben. Legjobb volna, ha elmennék a mamáért... Ki tudja, mikor jö haza? Tudom, haragudni fog, hogy Nellike olyan sokáig áll a hidegben. Mig oda leszek, mulathatna a cziczával.

De Nelli semmikép sem akarta megengedni, hogy Boriska elmenjen. Félt magában maradni, a czicza is megszőkhetnék; erősen bizonyitgatta Boriskának, hogy nincs hideg, maradjon csak közel és beszélgessen vele. Boriska tehát előhozta a burgonyás kosarat, letette és aztán szaladt fel a lépcsőn az emeletre.

- Boris, Boris, hova szaladsz? - kiáltott Nelli ijedten.

- Mindjárt itt leszek, - szólt Boriska és egy percz mulva visszatért mindenféle kendőkkel, melyeket a rostélyon átdugdosott; - Nellike vegye magára, hogy meg ne fázzék.

Nelli egészen meg volt hatva, midőn látta, mennyire gondoskodik róla Boriska; pedig Boriska kis leány volt, nem sokkal idősebb Nellinél, s mégis olyan gondos, ügyes és okos! Eszébe jutott Nellinek, hányszor mondta anyja, hogy Boriska nélkül nem is tudná rendben tartani a házat. Az is eszébe jutott Nellinek, milyen szép dolog volna, ha róla mondaná valaki ezt. Átlátta, hogy eddig inkább bajt okozott, mintsem használt volna. Annyi bizonyos, hogy ebben a kellemetlen fogságban Nellike sokkal okosabban kezdett magáról gondolkozni, mint eddig akármikor.

Boriska oda ült a szekrény mellé s hámozgatta a burgonyát, Nelli pedig nézte s csak most vette először észre, milyen szép szög haja, csinos piros arcza van Boriskának és milyen nyájasan mosolyog, ha felnéz.

ÖTÖDIK CZIKK.

Nellike egy ideig csak nézte Boriskát, aztán hirtelen megszólalt:

- Mondd csak, Boriska, mi a te vezetékneved?

- Kerekes Boriska vagyok, - felelé röviden és szomoruan a kis cseléd.

- És hol laknak, mit csinálnak szüleid?

- Én nem ismertem soha anyámat, sem atyámat, - szólt Boriska komolyan. - Engem az utcán találtak éjjel, egy száraz malom tövében. Hogy jutottam oda, azt soha sem tudhattam meg. - Nem akar Nelli kisasszony néhány szem zöld borsót? Igen jó édes!

Nelli oda tartotta kezét s aztán ropogtatta a borsót, de ez alatt mindig csak arra gondolt, amit Boriska mondott. Egy kis gyermek, akit az utcán találnak! Ez valóságos tündérmese! Nelli pedig nagyon szerette a meséket; egészen elfeledte saját baját és kíváncsian szólt tovább:

- Beszélj csak tovább, Boriska, mi történt aztán veled? Én egészen csöndesen leszek itt, nem fogok türelmetlenkedni; megvárom szépen, míg a mama haza jő és kibocsát, csak beszélj, kedves Boriskám.

Sokáig kellett még kérnie, míg végre rászánta magát Boriska, hogy elbeszélje saját történetét.

- Jól van, hát elmondom, - szólt végre. - Tehát egy reggel, éppen ujév napján, zivataros, havas időben találtak meg az utcán, mint mondtam, egy száraz malom tövében. Egy rossz kosárba voltam erősen begyöngyölgetve és mélyen aludtam. Egy fiú, Kerekes Károlyka, talált meg s hamarjában nem tudott velem mit csinálni; még nagyon korán reggel volt, senki sem járt az utcán, így hát ölébe vett és elvitt anyjához. Ezt onnan tudom, mert sokszor, hallottam később az anyjától. Károlyka akkor reggel éppen a boltba sietett valamiért s majd megbotlott a kosárban, melyben én feküdtem. Eleintén nem tudta, mi van a kosárban és azt hitte, hogy valaki ott felejtette; körül nézett, de nem látott senkit. Ezalatt gyermekhangot hallott a kosárból, oda szaladt s mivel senki sem jött a gyermekért, haza vitte az édesanyjához.

- De hiszen azt mondtad, hogy nem ismerted a mamádat? - szólt Nelli.

- Károly anyját értem, ámbár én is édes anyámnak vallhatom; megtudja mindjárt. Sokszor hallottam tőle, hogy beszélte el ismerőseinek az én történetemet; elmondom hát úgy, mint ő szokta volt azt elbeszélni:

- Károly fiam, - így adta elő sorsomat, - nagy sietséggel és zajjal rontott be az ajtón, úgy hogy szinte megijedtem; oda nézek, hát egy nagy kosarat czepelel.

- Édes anyám, édes anyám! Hozok valami ujévi ajándékot! Az utcán találtam; sokáig vártam, hogy jöjjön valaki érte, de senki sem jött, és így elhoztam, mert valami élő van benne; én legalább hallottam, hogy vinnyog.

Ezalatt Károly kibontotta a kosarat, leszedte a ruhákat és takarókat a tetejéről s egyszerre csak felkiált:

- Nézze csak, édes anyám, egy kis baba!

És csakugyan kis gyermek feküdt ott, nyitott nagy szemekkel bámulva maga elé. Károly megfogta s az ágyba fektette, én pedig hamarjában azt sem tudtam, mit gondoljak a dolgról.

A szomszédok csakhamar megtudták, milyen ujévi ajándékot kaptam; össze futottak a hírére, és mindegyik adott jó tanácsot; de mind azzal végződött, hogy egy szegény asszony, mint én, nem fogadhat magához utcán talált gyermeket, adjam fel Budapestre a lelenczházba. Hanem én nem tudtam rászánni magamat. Kevéssel az előtt halt meg kis leánykám, s úgy megsajnáltam ezt a kis talált gyermeket! Károly fiam pedig mindjárt pártját fogta a leánykának:

- Ez az én kis babám, én találtam, és nem engedem, hogy megint kitegyék s hogy szegényke elveszzen! Ő az enyém, s én megtartom. Dolgozni fogok és keresni annyit, hogy legyen a szegény piczikének tápláléka és ruhácskája. Nem engedem, hogy olyan emberek kezébe jusson, akik rosszul bánnának vele. Szakasztott olyan, mint meghalt kis hugocskám volt. Édes anyám eleget sirt miatta, hogy testvérkém meghalt; most hát adott az Ég helyette másikat. Én nem adom ide az én kis babámat!

Igy szólt Károly s a vége az lett, hogy a kis leánykát csakugyan megtartottam.

- Így beszélte el nekem is a történetet fogadott anyám - végzé Boriska. - Isten áldja meg őt is, Károlyt is!

Nellike figyelmesen hallgatta a történetet, oda szorítva arcát a rostélyhoz. Mikor Boriska bevégezte beszédét, Nelli megszólalt:

- De hát aztán mi történt? Mi lett abból a jó asszonyból? S az a derék fiu hol van? Aztán csakugyan dolgozott a kis babáért?

- Dolgozott bizony, - szólt Boriska. - Azelőtt csak úgy hiába járt-kelt a házban, néha-néha segítve kissé anyjának a dologban; de mikor a kis baba a házba jutott, másnap reggel elment s csak délután jött haza és örömmel mondta anyjának, hogy már talált magának állást: egy könyvkötő felfogadta segédnek és nehéz munkája lesz ugyan, de kap érte fizetést.

HATODIK CZIKK.

- Károlyka csakugyan gondját viselte aztán a kis babának? Nem unta meg? - kérde Nellike, arra gondolva, hogy ő mily hamar bele únna az effélébe.

- Oh, nem, nem unt bele soha, - soha! - felelt Boriska. - Mindig jobban és jobban szerette, és beszélt az ő kis babájáról mindenkinek, úgy, hogy nem sokára az egész környék tudta. Mikor aztán a kis gyermek nőni és járni kezdett, egészen büszke volt reá, s örömmel fogta fel karjai közé. Anyja sokszor mondogatta, hogy soha sem látott még oly nagy változást, mint a milyen Károllyal történt. Ha munkáját a boltban elvégezte, egyenest haza jött, azonnal a kis baba után látott és játszott vele, tanította beszélni s az első szó, melyet a gyermek megtanult, »Táloly« volt, és nem is lehetett más, mert hiszen mindig őt látta, őt kellett legjobban szeretnie.

- Oh, a kedves kis baba! - szólt Nelli. - És mi lett belőle?

- Mi lett belőle? - szólt Boriska nevetve. - Itt ül és borsót hámoz; hát elfelejtette Nellike, hogy magamról beszéltem?

- Ah! Bizony majd elfeledtem. Olyan furcsa, hogy az a kis baba te vagy, aki most itt ülsz előttem. - És hol van most Károly? Derék fiu lehet, szeretném látni. Találkozol vele néha?

- Nem fiu már ő, hanem nagy legény, akkora, mint Nellikének a bácsija, Józsi bácsi; szép bajusza és szakálla van, de azért most is olyan jó és nyájas, mint régen volt és mindig meglátogat, ha megérkezik a hajóval, - mert most a hajón szolgál; de nem közönséges hajós legény ám, hanem ellenőr és jó fizetése van. Nagyon takarékos, és amit megtakarít, azt mind haza hozza, hogy édes anyja gond nélkül és kényelmesen élhessen.

- Milyen szép ez tőle! - szólt Nellike elgondolkozva. - Ez egészen olyan, mint a mesékben szokott lenni, hol a jószívű fiatal ember gazdaggá lesz, és aztán egy csinos, jó leánykát kap feleségül. Hanem ez mégis nem úgy van, mert neked Károly olyan, mint ha testvéred volna, ugy-e?

- Az majdnem testvérem, - felelt Boriska hosszú szünet mulva, és Nelli csodálkozott, miért lettek Boriskának fülei olyan vörösek. Arcát nem láthatta, mert éppen ebben a percben egy csomó borsó a földre hullott és Boriskának le köllött volna hajolni, hogy fölszedje.

Ebben a pillanatban kopogtattak az ajtón. A két leányka annyira bele merült a beszélgetésbe, hogy eleinte nem is hallották a kopogást; csak mikor ismétlődött, ugrott fel Boriska, letette a kosarat és gyertyát ragadva, sietett az ajtó felé. Nellike pedig most, hogy a beszédnek vége volt, megint azon kezdte törni a fejét: a mama mit fog majd neki mondani?

- Milyen sokáig várakoztattál az ajtó előtt! - szólt Barnáné asszony Boriskához, midőn belépett. Aztán, nem is várva feleletet, elvette a gyertyát és szobájába ment, hogy levesse felöltőjét.

- Milyen kedve van a mamának? - kérde Nelli szorongva Boriskától, mikor ez vissza tért. - Megmondod neki? Én félek, nem merek szólani.

- A mama nem látszik haragosnak, inkább mintha sirna, - suttogá Boriska. - Hanem rám sem nézett, nem is szólt, és így nem tudom bizonyosan.

Nellike előtt egészen új és szokatlan dolog volt, hogy a mama sirjon. Mialatt e fölött gondolkozott, Boriska oda sugta neki:

- Maradjon csak szépen csöndesen, Nelli kisasszony; a mama bizonyosan kérdezni fogja: hová lett, s én majd megmondom és kérni fogom, hogy ne haragudjék; aztán majd megkapom a kulcsot és minden rendben lesz.

Ezalatt hallották, hogy Barnáné nyitja az ajtót, és Boriska hamar a konyhában termett és ott nagy szorgalommal motozgatott és takarítgatott, hogy lássa az asszony, mivel volt elfoglalva.

De Barnáné asszony, szokása ellenére, egészen csöndesen ment a konyhába, nem nyult semmihez, hanem egy karos széket a tűz mellé tolva, bele ült, elővette kötését és oly buzgón kezdett kötni, mintha versenyt kötne valakivel; a közben pedig egy szót sem szólt.

Boriska látta, hogy asszonyának szemei vörösek és időnként nagyokat sóhajt; de mégis meglepte, mikor Barnáné asszony hirtelen zokogásba tört ki és könyezve felsóhajtott magában:

- Szegény jó barátném! És ő özvegy.

A jó Boriska, ki ezalatt nagyon rosszul érezte magát, erre szintén elérzékenyedett, rágyujtott ő is a sirásra és így szólt:

- Kedves jó asszonyom, miért sir?

Nellike az ő fogságában hallotta, hogy a konyhában ketten is sirnak s mivel ő is nagyon jószívű és érzékeny volt, csakhamar ő is elpityeredett és zokogva kiáltozá:

- Kedves mama! Ne sirj! Kérlek, ne sirj!

HETEDIK CZIKK.

Barnáné asszony Nellike hangjára egészen összerezzenett és ijedten kiáltott fel:

- Ah! Szegény gyermekem! Egészen meglepettem róla.

Mert akárhogy nem hitte is Nellike, anyja bizony meglátta őt a szekrényben, szándékosan csukta be az ajtót és vitte el a kulcsot; azt hitte, hogy fél óra múlva haza tér és ez a rövid fogság nem fog ártani a nyugtalan kis leánynak. Még mosolygott magában, mikor távozva arra gondolt, milyen kellemetlen meglepetés lesz az Nelli kisasszony számára, ha becsukva találja magát; és milyen leczkét fog majd neki adni, mielőtt kieresztené.

Hanem mind ezeket csakhamar elfeledte, mikor megérkezett ahhoz a barátnéjához, kit meglátogatott. Ez egy özvegy asszony volt s most könyezve és aggódva ült sulyosan beteg egyetlen gyermeke ágyánál. Barnáné vigasztalni kezdte, de azt is látta, hogy itt a beszéd nem ér semmit, hanem orvos után kell látni, a beteget magára hagyni nem lehetett. Barnáné asszony tehát maga ment el az orvosért; aztán meg a gyógyszerertárba is elfutott és orvosságot hozott.

- A sirás nem segít, - szólt szomorkodó barátnéjához, ámbar ő maga is alig tudta visszatartani könnyeit. - Ne sirj hát kedvesem! A gyermek majd jobban lesz, csak pontosan szedje az orvosságot; az orvos holnap reggel megint eljő, majd én is eljövök és gondoskodom róla, ha valamire szükséged lesz. Most késő van, haza kell már mennem. Isten veled!

Mind ez természetesen sok időbe került, úgy, hogy késő volt, mire haza jutott s az alatt egészen megfeszült Nellikéről; most tehát, mikor hangját hallotta és eszébe jutott, mennyi idő óta van már a kis leány bezárva, valósággal megijedt, elfelejtette haragját és aggodalmasan szólt:

- Óh, szegény kis leányom! Bizonytalán egészen megdermedtél ebben a hidegben!

Nellike, hála Boriska gondoskodásának, meg nem fagyott ugyan, hanem örült, hogy végre kijuthatott a szekrényből. Lecsüggesztett fővel ment a konyhába s a tüzhely mellé ült, szégyenkedve és pirulva. Az öreg cicza pedig felugrott és oda tartotta arcához fényes orrát, mintha kérdezte volna: »No's, kedves kisasszony, hogy tetszett magácskának a szekrényben? Hejh, bárcsak én lehettem volna ott!«

Barnáné egyet-mást rendezgetni kezdett a konyhában. Nellike attól félt, hogy anyja majd erősen meg fogja dorgálni; de Barnáné asszony csak annyit mondott, hogy a fogság maga elég büntetés volt a csintalanságért; nem akarja egyébbel büntetni, mert látja, hogy Nellike maga is szégyenli könnyelmű tettet. Nellike a cicza bajusza közé rejtette arcát és hallgatott. Hanem este, mielőtt aludni tért, megölelte édes anyját és könnyezve szólt:

- Kedves jó anyám, én ezentul jobb leány leszek. Tudom, hogy eddig gondatlan voltam, pajkos és szeles; de igyekezni fogok, ezentul jó leszek!

És Nellike megtartotta szavát. Másnap reggel oda ment Boriskához és kérte, mutatná meg neki, hogy kell ezt vagy azt csinálni, főzni, mosni, varrni stb. Sokáig tartott, míg megtanulta és kivált eleintén nagyon nehezebbre is esett; de Boriska igen jó és türelmes volt. Nelli sokszor tizféléhez is hozzá fogott és egyet sem végzett be, úgy hogy inkább zavart okozott; de Boriska mindig biztatta, hogy majd beszél még neki Károlykáról és a kis babáról, csak vigyázzon jobban, ne tegye a tejet éppen oda, hol a cicza legkönnyebben elérheti, a poharat, csészét pedig az asztal szélére, honnan könnyen leesik. Így aztán Nellike tanult és felejtett és ismét megtanult sok hasznos munkát s bár eleintén sokat tört, rontott: lassacskán mindig ügyesebb és szorgalmasabb lett.

Anyja oly nagy örömmel látta a változást, melyen a kis leány átment, hogy egészen türelmes és szelid lett iránta és nem nagyon haragudott, még ha össze is tört egy-egy csuprot vagy poharat; mert látható volt, Nellike mennyire igyekszik lehetőleg jól végezni mindent. Néha nevetve mondta Barnáné asszony, hogy abban a szekrényben bizonyosan valami jó tündér lakik, mert mióta Nellike benne volt, egészen megváltozott. Lassan és nehezen ment ugyan a javulás, de később aztán könnyebben haladt, úgy, hogy idővel olyan derék, szorgalmas, ügyes és engedelmes leányka lett, hogy alig lehetett ráismerni a hajdani gondatlan gyermekre.

Évek múlva, mikor már nagy leány lett, sokat nevetett a szekrényben töltött fogság felett, ha találkozott Boriskával, kit Károly feleségül vett és ki boldogan élt szép virágos kert közepén egy fehér házikóban, hol Nelli gyakran meglátogatta.

ELBESZÉLÉSEK A KANDALLÓ MELLETT.

I. A barna-szoknyás leányka.

- Pszt! Csöndesen! - szólt Ilka, lábujjhegyen lépve ki a tornácra, hol két erősen beburkolt gyermek állott. - Nem szabad zajt csinálnunk, mert mama beteg. De azért nagyon örvendek, hogy eljöttetek. Az én szobámban pompás tűz pattog a kandallóban, menjünk oda. - És kézen fogva vendégeit, elvezette a szobába, hol már három vendég volt, s Ilka, mint házi kisasszony, bemutatta vendégeit egymásnak.

- Ez itt az én kedves barátném Margit, - szólt arra mutatva, kit épen most vezetett be; - ez pedig, aki vele jött, a testvére Laczi; a fő-utczában laknak, a nagy házban, tudjátok?

- Óh, ismerem azt a nagy házat, - szólt egy kis fiú, ki a kandalló előtt ült; - az udvaron egy nagy tó van, közepén szép kis szigettel; sokszor benéztem a kapun, mikor iskolából jöttem haza.

- Igenis ott lakunk, - szólt Laczi.

- Most meg ezeket mutatom be nektek, - folytatá Ilka, Margithoz fordulva. - Ez Fánika, jó barátném; ez Károly, az ő rokona; ez pedig Alice, kinek atyja igen jó barátja atyámnak s így szintén meghívtam névnapom ünnepére.

Ezután a hat gyermek kezét szorított és letelepedett a kandalló körül, ki székre, ki meg egy kemény kalap-dobozra.

- No's, már most mit csináljunk? - szólt Ilka. - Zajos játékot nem szabad játszani, mert édes anyám beteg. El is akartuk halasztani a dolgot holnapra, de mama azt mondta, hogy mégis jobb, ha ma vagytok itt, mert holnap talán egyik vagy másik nem jöhetne és ezt én nagyon sajnáltam volna; nagyon örülök, hogy most itt vagytok mindnyájan. Hanem hát mit csináljunk?

- Mondjunk el történeteket! - szólt Margitka.

- Történeteket? Milyeneket? Talán amit magunk gondoltunk ki? Én soha sem tudnék semmit kigondolni; hanem ha ti talán betanultatok valamit - nem bánom, - mondá Ilka.

- Mondjunk el olyasmit, ami magunkkal történt meg, - szólt Jancsika. - Hozzánk sokszor jön egy nagynéném, és mindig olyan dolgokat beszél, amik vele történtek, és ez olyan érdekes! Gyakran kezemben tartom a könyvet és tanulni akarok, de nem tudok, mert mindig rá figyelek.

- Nem tudnál elmondani valamit, amit tőle hallottál? - kérde Ilka.

- Bizony én nem tudom elbeszélni, mert csak arra emlékszem, hogy egy rokona nagyon rosszul bánt vele, aztán meg is csalták, úgy hogy elvesztette pénzét; hanem többet nem tudnék róla.

- Ez nem történet; ennek sem eleje, sem vége, - szólt Károly.

- Ugy hát mondj te egyet, - szólt Fánika.

- Mondok is, csak kissé gondolkoznom kell, mert már nem emlékezem mindenre. Addig meséljen más valaki.

- Ha saját magunkról beszélhetünk, úgy én is tudok egy igaz történetet Matildről, ki velem volt a növelében, - szólt Ilka. - Hanem ez kissé szomorú és nem is szeretek rá igen vissza emlékezni.

- Mondd el! Mondd el! - kérték a többiek.

- Ha kívánjátok, hát elmondom, - szólt Ilka, s a gyermekek mind csöndesen közel húzódtak hozzá és figyeltek. - Tehát mint tudjátok, mult télen a növeldében voltam s ott töltöttem az időt egészen a szünidőig; eleintén szomorú voltam és rosszul éreztem magamat annyi ismeretlen leány között; de néhány nap múlva már megbarátkoztam velök és megszerettem őket, különösen pedig Esztikét, aki mellettem ült a padban, s kivel csakhamar a legjobb barátnék voltunk, úgy hogy csöppet sem kívánkoztam többé haza. Egy napon, éppen a husvéti ünnepek után, Esztikének valami dolga akadt a nevelőnő szobájában, s egyszerre onnan kiszaladva jött a kertbe, hol mi többiek játszottunk. »Leányok, leányok!« szólt, »ujságot mondok; új leány jött a növeldébe; láttam, éppen most van benn az igazgatónőnél egy asszonysággal. Soha sem láttatok még oly csunya leányt; olyan sápadt és vékony; sötétbarna szoknya van rajta, haja is barna és csupa kacskaringós csiga.« Mi mindnyájan nagyot nevtünk s én mindjárt azt mondtam: »No, én nem fogom szeretni«, és a többi leány is azt mondta.

- Megállj csak egy perczre! - szólt ekkor közbe Károly; - azt mondtad, hogy csiga volt a hajában?

- Oh, te bolondos! - szólt Ilka. - Azt értettem alatta, hogy haja úgy fel volt göndörítve, mintha csupa csiga-biga volt volna. Tehát amint mi így a kertben játszottunk, jött a nevelőnő és mellette az új leány; igazán soha sem láttam olyan szomorú arcot. Egyszerű, nem is új barna ruha volt rajta, rövid ujjakkal, úgy hogy vörös, csontos karja kilátszott.

- Oh, ki nem állhatom! - szóltam Erzsikéhez. - Ne beszéljünk vele, menjünk el!

Elszaladtunk tehát a kert másik végére s ott maradtunk, míg ebédre harangoztak; mikor felsiettünk az ebédlőbe, láttuk, hogy az új növendék ott áll egy magában a kert közepén és egy piczinyke, sárga borítéku könyvből olvas. Amint közelebb jutottunk, hamar a zsebébe dugta a könyvet. Az angol nyelv-mesternő éppen közeledett hozzá és szólt: - Matild kisasszony, az ebéd készen van, tessék feljönni.

- Köszönöm, - felelt Matild, - én ma már ebédeltem; szeretném, ha szabad volna itt maradnom a kertben.

- Milyen kiállhatatlan! - szólt Esztike, mialatt az ebédhez siettünk.

- De mennyire! - szóltam én. - És milyen csunya neve van: »Matild!« Otthon bizonyosan Tildinek hívták.

- Én csak attól félek, hogy majd a mi szobánkban fognak neki helyet adni, - szólt Eszti. - Tudod, üres az ágy, mely a Milié volt.

Matild nem a mi szobánkban kapott helyet s így nem is láttuk a délutáni leckeóráig; ekkor bejött a tanterembe és mellém ült le. Láttam szemén, hogy sirt, mióta az intézetben volt; én elhúzódtam tőle, amit bizony nagyon helytelenül tettem, jól tudom; de olyan kiállhatatlannak tünt föl előttem vörös kezével, göndör hajával és azzal a csunya barna szoknyával! Most persze már nem gondolnék ezekkel, és nagyon meg is bántam, hogy akkor olyan rossz voltam iránta.

Francia lecke volt, a mademoiselle olvasott és nekünk helyes írással utána kellett írunk; láttam, hogy Matild egy szót sem ír, bizonyosan azért, mert eddig még soha sem hallott született francziát, s így nem értette a mademoiselle szavait. Mikor én kerültem a növeldébe és először voltam francia leckén, én sem értettem egy szót sem; hanem mellettem ült Esztike, kivel mindjárt megszerettük egymást, és ő vagy leírta helyettem, vagy megsugta, hogy kell írni. De én annyira nem szenvedhettem szegény Matildot, hogy rá sem néztem, ámbár észrevettem, hogy nem érti, mit mond a mademoiselle.

Mikor vége volt az írásnak, a mademoiselle elővette mindegyikünk irását, hogy megvizsgálja; mikor Matildé jutott kezébe, felkiáltott: »*Comment!* Hiszen itt egy szó sincs! Miért nem írt Matild kisasszony?«

- Mert nem értettem, amit olvasott, - felelt Matild.

- Nem értette, mit olvastam? És még azt mondja, hogy már két év óta tanul francziául? Ugyan derék mestere lehetett! Bizonyosan valami ostoba falusi tanító, a ki nem járt tovább a debreczeni pusztáknál.

- Nem ostoba ember volt, a ki tanított, - felelt Matild, - hanem igen jó, okos ember - -

- Óh, képelem, - szólt a mademoiselle; - olyan, aki maga sem értette, amit tanított.

- Talán én voltam a hibás, hogy rosszul tanultam, - szólt Matild, - de kérem mademoiselle, ne szóljon így tanítómról, mert kedves jó atyám tanított és annyit fáradozott velem... - és Matild újból zokogni kezdett.

- A sirás nem ér semmit. Menjen szobájába kisasszony! Nem szenvedhetem, hogy valaki így felelgessen nekem.

Igy aztán szegény Matildot nem szerették sem a tanárok, sem a zongora- és nyelvmesterek, sem a leányok. Pedig, ha most vissza gondolok reá, eszembe jut, - mennyire igyekezett mindent megtanulni; aztán mindig azt a kiállhatatlan barna szoknyát hordta, haját pedig göndörítette, mert, - ugy mondta - otthon hozzá szokott.

- És vasárnap is azt a barna ruhát viselte? - szólt közbe Fánika.

- Nem, - felelt Ilka. - Volt egy fekete selyem ruhája, de az is olyan furcsa volt, mintha nem egy szövetből csinálták volna. A leányok legalább ráfógták, hogy többféle szövetből volt össze tákolva.

- És aztán boszantottátok szegény Matildot? - kérde Károly.

- Mindig bántottuk szegényt, - felelt Ilka, - különösen Eszti és én. Óh, de szinte fáj, ha rá gondolok! Még most is haragszom magamra. Hanem egyet elmondok, mert az elbeszélésemhez hozzá tartozik. - Emlékeztek, már mondtam, hogy Matild egy kicsinyke sárga könyvből olvasgatott azon a napon, hogy megérkezett; később is mindig ezt a könyvecskét forgatta, éjjelre pedig vánkosa alá rejtette s reggel és este mindig olvasta. Egyszer kérdeztük, miféle könyv az? De nem felelt s gyorsan a zsebébe rejté. Erre nagyon kíváncsiak lettünk s Eszti ke meg én mindenféle terveket csináltunk, hogy tudhatnók meg, mi van abban a könyvben? Végre egy napon a lecke-óra alatt Eszti éppen Matild mellett ült s látta, hogy a kis sárga könyv félig kicsuszott Matild zsebéből; ekkor vigyázva kihuzta és a saját zsebébe dugta. Ezt nagyon rosszul cselekedte Eszti, jól tudom, és később ő maga is megbánta és sokat búsult miatta.

Mikor lecke után a kertbe mentünk, Eszti egy lugasba hívott és mutatta nekem a könyvet. Ez egy igen egyszerű kis imádságos könyv volt, zsoltárokkal s alig ért az egész husz krajczárt. Hanem az első lapon körülbelül e szavak voltak írva: »Kedves leányomnak, Matildnak, születése napjára, szerető atyja Tamás.« Alatta pedig Matild irásával: »Drága jó atyám utolsó ajándéka súlyos betegsége előtt.«

- De most már mit csináljunk ezzel a könyvvel? - kérdeztem Esztikét.

- Eldugjuk abba az odvas nagy fába, tudod, ott a kert végén, és ha Matild majd azt hiszi, hogy meg sem találja többé, akkor vissza adjuk neki.

Én ráálltam s így eldugtuk a könyvet a fa-oduba és nem szóltunk egy szót sem senkinek.

Szegény Matild egészen kétségbe esett, mikor elvesztettnek gondolá a kis könyvet. Össze kutatta az egész házat, udvart, kertet s Eszti vagy én még mondogattuk neki, hogy itt vagy ott keresse, s ekkor újra kezdte, hanem persze hiába. Este pedig olyan szomorú volt, sirt és halkán zokogva mondogatta magának: »Oh, kedves atyám, bár csak itt volnál mellettem!« Ugy fájt nekem, mikor ezt láttam. Eszti is bánni kezdte gonosz csinyünket s elhatároztuk, hogy másnap korán reggel leszaladunk a kertbe és vissza adjuk Matildnak a könyvet.

De reggel valami közbejött s nem mehettünk le; aztán leczkénk volt s mire ennek vége lett, nagyon esett az eső, s nem volt szabad a kertbe mennünk.

- Majd leszaladunk délután, addig elmulik az eső, - szólt Esztike, és ebben meg is kellett nyugodnunk, mert úgy sem volt szabad a kertbe mennünk. Matild pedig folyvást kereste a könyvet, de ekkor nem is remélte, hogy megtalálja, mert azt hitte, hogy sétaközben az utcán vesztette el.

Ugyan-ezen nap éppen leczkén voltunk, midőn a szobaleány belépett és Matildot az igazgatónőhöz hívta. Fél órával később zongora-órám volt s amint a tornáczon végig mentem, láttam, hogy podgyászt visznek valahová.

- Mi ujság, Nina? - kérdeztem a szobaleánytól. - Jött valaki?

- Oh, nem! Matild kisasszony megy haza. Valaki jött érte, - szólt a szobaleány.

Lenéztem a lépcsőről és láttam, hogy Matild ott áll, kalappal, köpönyegben, mellette pedig egy szomorú arcú ur. Az igazgatónő éppen bucsuzott tőlök. Matild sirt és aztán így szólt: »A leányokat csókoltatom, és ha szabad volna, kérném, hozasson nekik nevemben egy kis cukros-süteményt.« És egy pénzdarabot adott át, aztán tovább szólt: »Tudom, nagyon szeretik, ha sütemény van ozsonnára.«

Ezután kimentek a kapun, hallottam a kocszi zörgését és soha sem láttam többé Matildot. Délután sok cukros sütemény volt az asztalon ozsonnára s az igazgatónő így szólt hozzánk:

- Tudom, mindnyájan sajnálni fogjátok szegény jó Matildot. Nagy szerencsétlenség érte: édes atyja meghalt. Most árván marad, nincsen senkije. Titeket csókoltat és kéret, hogy költsétek el jóízűen ezt a cukros süteményt, melyet számotokra vásároltatott.

Én és Esztike össze néztünk és bizony nagy erőködésünkbe került, hogy sirva nem fakadtunk: lelkiösmeretünk nem engedte, hogy csak meg is izleljük a süteményt, mert eszünkbe jutott, mily rosszul bántunk Matilddal. Este, mikor lefeküdtünk és meggondoltuk, hogy Matild minden este és reggel hogy sirt az ő kicsi sárga könyve után, melyet atyjától kapott - akkor már nem birtuk elfojtani könyeinket, mindketten zokogtunk és keservesen megbántuk rossz tettünket, és még most is bánjuk. - És Ilka elszomorodva könyezett.

- És Matild nem is kapta többé vissza a könyvet?- kérde Margit.

- Nem bizony, - felelt Ilka szomorúan. - Ez a legszomorubb a dologban. Másnap reggel elő kerestük a vén fából és át akartuk adni az igazgatónőnek, hogy küldje el Matildnak; de a könyv egészen szétázott az esőtől és levelei kihulltak. Azt reméltük, hogy majd visszajő Matild egy-két hét multán; de midőn kérdezősködtünk utána, megtudtuk, hogy egy távoli rokona magához vette és nem is lehet tudni, hol laknak. Így aztán jóvá sem tehattük hibánkat, nem kérhettünk tőle bocsánatot. Oh, soha, soha sem fogok többé bántani senkit azért, mert első pillanatra arcza vagy ruhája talán nem tetszik! - végezte elbeszélését Ilka.

II. Laczi kalandja a puszta szigeten.

- Én elmondtam a magamét, most beszéljen más valaki, - szólt Ilonka, miután könyeit letörölte. - Károly, most rajtad a sor.

- Oh, nem! Én nem tudok semmit, ami érdemes volna rá, hogy elbeszéljem. Nagyon régen történt és nem is emlékezem mindenre tisztán.

- Ugy hát Alice mondjon el valamit.

- Talán később; - most nem jut semmi az eszembe.

- Akkor csak rajtad a sor, Laczi. Nem szabad mentegetőzni, neked *kell* valamit mesélned!

- Szívesen, csak eszembe jusson valami. Lássuk... sok furcsaság történt már velem, csak az a kérdés, melyik volna a legérdekesebb.

- Talán az, mikor hajótörést szenvedtél és egy puszta szigetre jutottál, - szólt Margit.

- Nem bánom, elmondom azt, - felelt Laczi. - Ez nagyon mulatságos történet, ámbár akkor, mikor megtörtént velem, ugyancsak kellemetlen volt. Tehát tudjátok meg: a mi kertünkben egy tó van, s annak közepén van egy sziget.

- Tudom, láttam, - kiáltott közbe Károly. - Sokszor nézegettem, mint repültek oda galambok és más madarak. Alkalmasint fészük van ott.

- Igenis, majd ezekről is lesz szó. Tehát, mult tavasszal egy rokonom, Gyuri, volt nálunk látogatóban több ideig, aki néhány héttel idősebb nálam. Gyuri mindig azt mondogatta, milyen mulatságos volna az, ha mi a tavon meg a szigeten Robinson történetét játszhatnók; akkor hozzá férnénk a madárfészkekhez is. Mindenfélét kigondoltunk, hogy a szigetre juthassunk, de hiába. Csónak nem volt a tavon, mert mama félt, hogy játszanánk benne és vízbe esnénk. Mivel tehát csónak nem volt, azon törtük fejünket, mit használhatnánk csónak helyett, és végre találtunk egy nagy mosó teknőt. A teknők az udvar hátulso részén levő mosó kamrában voltak elhelyezve s került köztök néhány hosszukás, kerek fenekű, s némileg hasonlítottak a csónakhoz. Gyuri azt mondta, hogy ilyen teknőben a legpompásabban fogunk hajóképezni; csak az volt a bökkenő, miképez vigyük ki a teknőt titkon a mosó kamrából a tó partjához.

Végre úgy határoztunk, hogy reggel nagyon korán felkelünk, kilopózunk a mosó kamrába, s elviszünk egy teknőt a tó partjára és ott a bokrok közé rejtjük, úgy hogy senki sem fogja megláthatni. Gyuri parancsolt mindent, mert ő volt Robinson, én pedig hű szolgája, Péntek.

Egy reggel tehát még meg sem virradt, mikor Gyuri ágyamhoz jött és felköltött e szavakkal:

- Kelj föl, Péntek, kelj föl, rest szolgál!

Én felugrottam, hamar felöltöztem s aztán észrevétlenül kilopóztunk a kamrába.

Oda érve, kikerestük a teknők közül azt, mely legalkalmasabbnak látszott arra, hogy csónak helyett szolgáljon; ezt aztán elvittük a tó partjára s a bokrok közé rejtettük.

- Most még szükségünk van a vén cziczára, meg a papagályra, aztán egy kis apró szőlőt meg kenyeret is viszünk magunkkal, - szólt hozzám Gyuri. - Meg egy-két nagy kendőt vagy lepedőt is viszünk.

- Nem volna jó, ha elébb itthon reggeliznénk? - szóltam én. - Én éhes vagyok, s ha egyszer a szigeten vagyunk, nem igen jövünk idejekorán vissza.

- Nem bánom, várjuk be a reggelit, - felelt Gyuri.

Reggeli után Gyuri meghagyta nékem, hogy fogjam meg a macskát és hozzam el a papagályt is, azután pedig kérjek a szakácsnétól apró szőlőt és kenyeret, míg ő maga keres nagy kendőket.

A papagály a Katinka hugomé volt, aki ajándékba kapta és nagyon szerette; tudtam, hogy nem lesz jó elkérni Katinkától a papagályt arra, hogy Robinsont játsszunk vele, ezért tehát belopóztam a szobába s mialatt hugom a másik szobában öltözködött, kalitkástól elvittem a papagályt. A szakácsnétól sem mertem kenyeret meg apró szőlőt kérni, hanem e helyett az ebédlőben zsebre dugtam néhány pogácsát, s aztán szaladtam a tóhoz. Gyuri már ott állott egy pár tarka nagy kendővel és hóna alatt az öreg cziczával, aki szörnyen nyávogott, karmolt és igyekezett megszabadulni. Miután minden megvolt, amit Gyuri szükségesnek mondott, hogy Robinsont játszassunk, beszállottunk csónakunkba. De nagyon kellett vigyáznunk, mert a teknő szörnyen himbálódzott s mindig féltünk, hogy felfordul. Végre elhelyezkedtünk benne, egyensúlyba hoztuk s ekkor igazán úgy siklott a vizen, mint egy csónak.

- Milyen furcsa lehetett az, - szólt közbe nevetve Ilonka.

- Furcsa bizony, kivált mikor evezni kezdtünk. Gyuri egy hosszú póznával tolta előre a teknőt, mely mindig felfordulással fenyegetett, hol az egyik oldalra, hol a másikra; - aztán a macska sehogysem akart nyugodtan maradni, mindig ki akart ugrani, a papagály pedig a macskától félt, rikoltzott és szárnyaival csapkodott, úgy hogy nagy félelmek közt jutottunk a szigethez. Gyuri szállott ki elsőként s azt mondta, csak maradjak csendesen és adogassak ki neki szépen mindent, amit magunkkal hoztunk. A kendőket s a papagályt már szárazra segítettük szépen, s épp a macskát nyújtottam oda neki, mikor a gonosz állat hirtelen kiugrott a kezemből, egyenest a vízbe. Megijedtem, hogy bele ful a szegény czicza s utána kaptam; de ekkor felbillent a teknő, s magam is a vízbe estem volna, ha Gyuri meg nem fog és ki nem vonszol a szárazra.

- Majd beleestél! - szólt Gyuri nevetve. - De most már semmi baj.

- Nekem csakugyan nem esett bajom, de csónakunk, amint felbillent, megtelt vízzel és mielőtt észre vettük, elmerült a tó fenekére, úgy, hogy nem is láthattuk többé.

- De hát a macskával mi történt? - szólt közbe Károlyka.

- A macskának nem történt semmi baja, uszkált és kapkodott a vízben, mi aztán a hosszú póznát oda nyújtottuk felé, a macska rákapaszkodott és szerencsésen szárazra jutott, de olyan siralmasan csorgott a víztől, hogy rá sem lehetett ismerni.

- És ti nem ijedtetek meg? - kérde Ilonka.

- Gyuri azt mondta, hogy minden jól megy, így kellett annak történnie, mert most már igazán hajótörést szenvedtünk és egy pusztaszigetre jutottunk, melyen senki sem lakik. Mikor pedig kérdeztem, hogyan fogunk megint haza jutni? - azt felelte, hogy néhány nap múlva bizonyosan keresni fognak, hanem addig igyekeznünk kell elrendezkedni a szigeten, mert talán csak négy-öt nap múlva akadnak ránk.

- Öt nap múlva? - szóltam én. - De hát mit gondolsz, hogy fogunk megélni addig itt a szabad ég alatt, eleség nélkül?

- Oh, megélünk! - felelt Gyuri. - Lássuk csak, mit hoztunk: itt van mindjárt a pogácsa, ezt elosztjuk öt részre; mindennap egy részt eszünk meg; aztán itt a papagály s a macska, - jó hogy meg nem fult. Azt hiszem, jobb lesz előbb a papagályt megenni, mert olvastam, hogy a forró égővi országokban az emberek nagyon szeretik a papagály husát, mi pedig most Robinsont játsszunk, aki szintén olyan szigeten volt.

- Igen ám, de Katinka szörnyen fog haragudni, ha megeszszük az ő kedves papagályát! - szóltam én. - Aztán, - hogy sütjük meg?

- Majd gyujtunk tüzet, - felelte Gyuri.

- Gyujtunk tüzet? De mikép?

- Oh, hát nem tudod, hogy gyujtanak tüzet a vad emberek? Két darab száraz fát addig dörögölnek egymáshoz, míg meggyul; mi is ezt tesszük majd. - Legelőször felosztjuk a pogácsát öt napra; egy adagot megeszünk ma délben, este pedig, ha nem jó senki értünk, megöljük a papagályt - megsütjük, egyik felét megeszszük, másik felét pedig elteszszük holnapra. Holnapután majd megsütjük a macskát. A macska nagyon jó ám sültve; egészen olyan, mint a nyúlpecsenye. Mutasd hát a pogácsát!

Elő szedtem zsebeimből a pogácsákat. Gyuri kissé savanyu arcot vágott, mert bizony nem sok volt. Hanem azért szépen felosztottuk öt részre.

Megvallom, én ugyancsak megijedtem, oly kevés jutott a pogácsából egyszerre; de Gyuri biztatott:

- Meg kell tartanunk a rendet, mert különben éhen halunk, mielőtt segítségünkre jönne valaki.

Miután ebbe bele nyugodtam, felmáztunk a fákra és madár-tojásokat kerestünk; találtunk is, de Gyuri nem engedte, hogy kivegyem; azt mondta, hogy ha nem jönnek segítségünkre, egy-két napig majd e tojásokból is megélünk. Délután abba hagytuk a tojáskeresést s ekkor láttam csak, miért hozta el Gyuri a nagy kendőket: szép sátozt csinált azokból s a forró nap elől volt hova elbujnunk; berendeztük szépen, a papagályt is bevittük, hanem a macskát sehogy sem tudtuk megfogni; felszaladt egy fára és nem akart lejönni.

Délután megettünk egy-egy pogácsát, de oly rettentően éhes voltam, hogy biz' az az egy pogácsa meg se kottyant; hanem azért nem mertem szólani, mert féltem, hogy elfogy az eleségünk, mielőtt segítség érkezne. Azonban Gyuri is éhes volt és így szólt:

- Bizonyosan keresni fognak minket, ha nem leszünk az ebédnél; majd csak ránk találnak s azért talán jó volna, ha még egy pogácsát megennénk.

Megettünk tehát még egy pogácsát s aztán játszottunk, különösen madarakra vadásztunk, hogy majd több hust süthessünk. Gyuri le is ütött kővel egy rigót, - hanem az a tóba esett le. Kétszer vagy háromszor hallottunk hangokat, neveinket kiáltozták és mi is kiáltoztunk amennyire birtunk, de nem hallották meg szavunkat. Közel nem jött senki, mert senki sem gondolhatta, hogy a szigeten vagyunk, mikor a tavon nem volt csónak. A nap végre kezdett leszállni s én nagyon féltem, hogy Gyuri most már megöli a Katinka kedves papagályát. És csakugyan, hogy beesteledett, Gyuri elővette tollkését és így szólt:

- Most már ideje gondoskodnunk az estelitől. Nagyon éhes vagyok és egy papagály-czombocska jó falat lesz.

- Nem volna jó, ha elébb tüzet csinálnánk? - szóltam én, félig sirva a papagály miatt. - Minek öljük le szegény Kokót, ha nem tudjuk megsütni?

Gyuri reá állt, össze hordtunk száraz galyakat s aztán mondtam Gyurinak:

- No, hát most gyujtsd meg.

- Mindjárt! - felelt ő, - csak tartsd készen a papagályt, hogy megöljük és megkopasszuk mindjárt, mihelyt tüzünk lesz, mert különben elfogy a szárazfa.

Én tehát előhozta a papagályt s a késsel kezemben készen álltam, hogy megölöm a szegény madarat; Gyuri pedig el kezdett két száraz galyat egymáshoz dörögölni, hogy tüzet gyujtsa. Dörzsölte, dörzsölte, hogy szinte megizzadt belé, hanem a fa csak nem akart meggyulni s végre vagy egy órai fáradozás után abba hagyta.

- Hiába, - így szólt, - nem gyul meg; a vad emberek alkalmasint egészen más fajta fát használnak erre; a mi fánk nem gyul meg. Legjobb lesz, ha megeszünk még egy-egy pogácsát.

Miután délben két napra valót ettünk meg, volt még három rész; egy részt felosztottunk, de ez rettentő kevés volt, s mikor megettük, Gyuri így szólt:

- Én meghalok éhen, ha még valamit nem eszem; az pedig nem sokat érne, ha halva találnának itt két pogácsával zsebünkben. Együk meg!

Megettük tehát, ami még volt s így többé semmi eleségünk sem maradt.

Gondolkozni kezdtünk, hogy mit fogunk másnap csinálni, ha nem talál senki reánk s négy-öt napig a puszta szigeten kell maradnunk. Gyuri borzasztó történeteket mesélt hajósokról, kik puszta szigeteken éhen haltak s bizony mindketten inkább szerettünk volna sirni, mint nevetni. Kezdtük belátni, hogy roszat cselekedtünk, s mikor egészen sötét lett, szomoruan mentünk be kis sátorunkba.

- És ott maradtatok éjszaka is? - kérde Ilonka.

- Ott bizony! Nem is volt ez tréfa, akármilyen multságosnak lássék is most. Soha sem voltam olyan szomorú és szerencsétlen, mint akkor, és megfogadtam, hogy ha megmenekülünk, soha sem követek el ily gonosz csinyt többé. Végre elnyomott az álom s reggel arra ébredtem fel, hogy Gyuri rángatott és szólt:

- Nézd csak Laczi, ott jönnek már segítségünkre; a tó másik partján állanak... gyere, kiáltozunk.

Felugrottam, kibujtunk a sátorból s csakugyan láttam, hogy a tó másik partján két ember csónakba száll. Kiáltoztunk, meghallották és csakhamar ott voltak a csónakkal szigetünk mellett.

A papagályt betettük a csónakba, nagy nehezen megfogtuk a macskát is és beszállottunk a ladikba. Az inas aztán elbeszélte, hogy otthon nagyon megijedtek eltűnésünk fölött, s miután sehol sem találtak, végre arra a gondolatra jöttek, hogy talán a tóba estünk; ezért hozattak csónakot, hogy a vizet átkutassák.

Mikor végre haza jutottunk ismét, kedves szülőink annyira megörültek, hogy nem esett bajunk: hogy nem is pirongattak meg nagyon; de láttam, hogy kedves jó mamám sokat sirt és megígértem neki, hogy többé soha, soha sem teszek semmit az ő tudta nélkül.

III. Fánika baja egy kis gyermek lábával.

- Most rajtad a sor Fánni, most neked kell valamit elbeszélned, - szólt Ilonka. - Nem tudsz valamit abból, amit mamád azzal a nénéddel beszélgetett, akit emlegettél?

- Bizony keveset tudok, mert soha sem hallhatom jól; néha nagyon halkán beszélnek, néha pedig mama kiküld a szobából, s mire visszatérek, már egyébről beszélgetnek, úgy hogy semmit sem tudok meg egészen. Aztán meg nem is hallgatózom, és nem mondok el többé semmit, amit úgy félig hallok, mióta annyi bajom volt Berkiné kis babájának a lábával.

- A lábával? Mi volt az? Hogy volt? Beszélj el! - szóltak a gyerekek.

- Nem bánom, a magam baját elmondhatom. Ismeritek Berkinét?

- Oh, én ismerem; Berki ur országgyűlési képviselő, néha eljő hozzánk is.

- Tehát - én Berkinét nagyon régen ösmerem szintén. Mióta csak emlékszem, mindig Ágnes néninek neveztem, mert igen jó barátnője mamának, együtt voltak hajdan a növelében s most is gyakran járnak el hozzánk, s papa és mama is sokszor ő hozzájuk; engem is gyakran elvittek és Ágnes néni mindig sok apró szép dolgot ajándékozgatott nekem. Tavaly is meghívtak falusi jószágukra, hol nagy vendégség volt, mert Ágnes néninek kis fiacskáját, Laczikát keresztelték. Nagyon sokan voltunk ott, játszottunk, táncoltunk, még én is táncoltam; - oh, olyan jól mulattam, pedig tudom, hogy többé meg nem hívnak.

- De hát mit tettél a kis baba lábával? Megsértetted? - kérdé Alice.

- Dehogy! Semmivel sem bántottam. A kis babát szépen felöltöztetve hordozták körül s olyan szép volt, ugy mosolygott, mint egy kis angyalka. Mindössze egyszer láttam.

- Mi bajod volt vele? - kérdé Károly.

- Mindjárt megtudod. A falusi ünnepségről szépen hazajöttünk. Berkiék is visszajöttek Budapestre s több hónapig nem láttam a kis fiucskát. Egyszer Ágnes néni hozzánk jött, s mert mamám kérte, elhozta magával a kis Laczikát is a dajkával. Éppen a szobában voltam s nézgettem a cukros kis babát; mert még kedvesebb volt, mint mikor először láttam; puha szőke haja, piros gömbölyü arcza és olyan patyolat keze volt! Kérdeztem a dajkát, van-e már a kis vitéznek sarkantylus csizmája? Meg akartam nézni a lábát, de a dajka nem engedte s elfordult vele.

Csodálkoztam, miért nem akarja a dajka megmutatni a kis baba lábát, de nem sokára leczkére köllött mennem s nem törődtem többé a dologgal.

Másnap látogatóba jött mamához egy ismerősünk s hallottam, hogy Ágnes néniék után kérdezősködik; de nem maradhattam a szobában, mert valami dolgom került, s midőn vissza jöttem, e szavakat hallottam:

- Kár, hogy olyan löcslábu, - mondta az én mamám.

- Ahá! Ez bizonyosan az Ágnes néni kis fia, - gondoltam én.

- Lőcslába van? Akkor bizony nem tudom, mit lehet vele tenni, - szólt a látogató.

- Nagyon sajnálom, igazán, - szólt mamám. - Pedig azt gyógyítani nem lehet, örökké olyan förtelmes lába lesz.

- Oh, én ki nem állhatom, ha ilyen embert látok - szólt a látogató.

- Alkalmasint tul kell adni rajta, - szólt mamám; - pedig bajos cserélni, mert az ember ritkán nyer jobbat.

- Én bizony nem tartanám meg, - szólt a látogató, - szörnyen utálatos ilyen embert látni magunk körül. Én rögtön tul adnék Laczin.

- Laczi! - gondoltam ekkor magamban. Eszembe jutott, hogy Ágnes néni kis fiát Laczinak hívják; most már bizonyosnak láttam, hogy arról a kedves, gömbölyü arczu fiucskáról beszéltek ezeket a szörnyü dolgokat. Hanem azt magam sem tudtam, hogy mi az a löcsláb, miért olyan rettentően csunya dolog az, hogy nem lehet olyan emberre nézni sem, és inkább tul kell adni rajta, mással kicserélni; és mikor eszembe jutott, hogy azt a kedves kis angyalt e baja miatt az emberek talán majd nem fogják szeretni, igazán sirtam fölötte.

Másnap reggel, mikor a szobaleány öltöztetett, kérdeztem tőle, hogy mi az a löcsláb?

- Lőcsláb? - szólt a szobaleány; - az anyyi, hogy nyomorék.

- Hát tudod-e, hogy Ágnes néni kis fiának löcslába van? Nem borzasztó ez? És ha felnőtt, olyan csunya és utálatos formája lesz, hogy senki sem fogja megszenvedhetni maga mellett, úgy hogy Ágnes néninek tul kell adni rajta és mással kicserélni.

- Oh, azt nem teheti, mert az ő gyermeke, - szólt a szobaleány. - Oh, de mily szerencsétlenség! Pedig egyetlen gyermekük, reá marad az egész nagy vagyon; - de mi hasznát veszi, ha nyomorék!

- Bizony én inkább megtartom ép kezemet és lábomat, hogysem gazdag, de nyomorék legyek, - szóltam én.

- Igaza van, kisasszony! De hát hol hallotta azt a szörnyü dolgot?

- Mama beszélte egy ismerősének.

- Oh, akkor bizonyosan igaz. Oh, mily kár! Olyan szép kis baba! És milyen szerencsétlen lesz egész életében.

Sokáig eszemben forgott még a kis baba löcslába, mig végre elfeledtem. Egy nap boltban voltunk a mamával s midőn kiléptünk, éppen megállott Ágnes néni kocsija a bolt előtt s benne volt Ágnes néni kivül a dajka és a kis baba is. Nagyon megörültem, hogy megint láthattam, és mama is mindjárt a kocsihoz lépett és megszólította Ágnes néni; de ez alig válaszolt, hátra vetette magát a kocsiiban és mikor mamám a kis babához fordult, Ágnes néni hirtelen kivette azt a dajka kezéből s megparancsolta a kocsisnak, hogy tovább hajtson.

Láttam, hogy mama meg volt lepve és boszankodott. Magam sem tudtam megmagyarázni magamnak, miért bánt velünk így Ágnes néni, ki eddig mindig oly szives és nyájas volt. De mama nem szólt semmit s én nem mertem kérdezni.

Midőn haza értünk, mama mindent elmondott édes atyámnak, aki aztán így szólt:

- Az hinném, hogy csak rossz kedvű volt, ha Berki ur is éppen így nem tett volna ma velem; találkoztunk, s nemcsak igen hidegen fogadott, de azt mondta, hogy nem fog többé semmi lépést tenni abban az ügyben, melyre fölkeríttem, és vissza küldi az irásokat. Kérdeztem az okát, de csak annyit mondott, hogy nem akar az én dolgaiban eljárni.

Én persze nem tudom, mi dolga volt papának Berki urral, de valami fontos lehetett, mert nagyon boszankodni látszott s azt mondta, hogy nagy baj lesz, ha Berki ur nem fog a dologban eljárni; sokáig beszéltek papa és mama e fölött, hanem én ezt bizony nem értettem.

Körülbelül egy hét mult el, mikor ismét eljött az az ismerősünk látogatóba, akivel azelőtt a kis baba lábáról beszéltek. Kérdezte mamától:

- Jövő csütörtökön találkozunk Berkiéknél? Hallom, nagy estélyt adnak s már vagy nyolczvan vendéget hívtak meg.

- Igazán? - kérdé a mama.

- Igen, és én azt hittem, hogy tőled majd többet is megtudok, mert jó barátnéja vagy Berkinének.

- Én valóban semmit sem tudok az egésztől, - szólt mama s később elbeszélte a papának, s mindketten nagyon meg voltak lepve, hogy Berkiék meg nem hívták; papa szemrehányásokat is tett mamának, hogy miért sértette meg Berkiéket.

Mama azt mondta, hogy ő soha sem vétett Berkiék ellen s bárhogy törje is fejét, nem tudhatja, mivel sérthette meg őket. Ekkor nekem hirtelen fölillant eszemben, mit beszélt a mama egy hét előtt éppen azzal az ismerősével, aki ma nálunk volt, a kis babáról. Hátha ez aztán elmondta Berkinének? Eleintén féltem erre emlékeztetni mamát, de végre neki bátorodtam, s

mert láttam, hogy a papának igen nagy baja lesz, ha Berki ur nem jár el abban a fontos dologban, kérdeztem a mamától, nem hiszi-e, hogy Ágnes néni amiatt haragszik, amit mama Ágnes néni kis babájának a lábáról mondott?

- Micsoda kis baba lábáról? - szólt a mama nevetve. - Mi köze lehetne annak ehhez? Aztán, nem is neked való dolog ez Fanni.

- De én azt gondoltam, kedves mama, hogy Ágnes néni talán azért neheztel, amit multkor mama mondott a kis Laczika lócs lábáról.

- Kinek a lócs lábáról?

- Nem emlékszik, mama? Multkor ugyanaz a néni volt nálunk látogatóban, aki ma volt itt s mama elmondta neki, hogy Ágnes néni kis fiának lócs lába van, és olyan nyomorék, hogy senki sem fog ránézhetni, és hogy ki kell majd cserélni. Én kérdeztem a szobalánytól, mi az a lócs láb? Ő is azt mondta, hogy az nyomorék.

Mamám egy pár perczig gondolkodva állt, aztán nagyot nevetett és szólt:

- Meglehet, hogy csakugyan innen származik a harag; te a legkönyelműbb leány vagy a világon, Fanni. Menj! Haragszom. Nem szóltam én akkor Ágnes néni kis fiáról, hanem a mi új kertészlegényünkről, Lacziról, aki olyan nyomorék testü, hogy meg nem tarthatom.

- Oh, kedves mama, hát én azt hittem, mert Lacziról szólnak, Ágnes néni kis babáját értik. És azért is gondoltam, mert multkor a dajka nem akarta megmutatni a kis baba lábát, - szóltam én.

- Mert aludt és nem akarta fölébresztteni, - felelt mamám. - De most valld meg, szóltál erről valakinek? Mert ennek igen nagy fontossága van a papára nézve.

- Csak a szobalánynak szóltam.

Mama rögtön előhívta a szobalányt, beszélt vele és kisült, hogy a szobalány testvére Ágnes néniéknél szolgál és így az én bolond beszédem csakhamar tudtára esett Ágnes néninek. Mama azonnal beszélt apával, ki azután így szólt hozzá:

- Menjen rögtön Fannival Berkiékhez és tudja meg, vajjon ezért a haszontalan fecsegésért haragsznak-e? Te pedig, Fanni, mindent el fogsz mondani és jövőre óvakodjál hallgatózni mások beszélgetésére; nagy bajt okozhattál volna most nekem.

Apa nagyon haragudott, mi pedig a mamával ebéd után mindjárt kocsira ültünk s mentünk Berkiékhez. Képzeltetek, mily borzasztó állapotban voltam én! Szinte kivántam, hogy boruljon föl a kocsi, hogy oda ne jussunk; de biz ez nem történt. Amint megérkeztünk, mama először maga beszélt Ágnes néniel, aztán behívtak engem.

Szörnyű zavarban voltam, eleintén alig tudtam szólani, hanem lassanként nagy nehezen elmondtam mindent, magam sem tudom, hogy. Nagyon boszankodtam, s mikor már elbeszéltem az egészet, akkor bejött Berki ur s nekem még egyszer el köllött mondanom az egész kellemetlen históriát. Mikor elvégeztem, Berki ur haragosan kiáltá:

- Milyen bajt okozott ez a könnyelmű, fecsegő gyermek!

Mondhatom, keserves egy óra volt s ugyancsak örültem, mikor ismét a kocsiban ültem. Otthon aztán sokáig sirtam s megfogadtam, hogy soha, de soha sem hallgatózom többé, s nem beszélek el semmit, amit így hallok. Ez volt az én bajom a kis gyermek lábával, - végzé Fánika.

- És Berkiék aztán kibékültek? - kérdé Károly.

- Oh, ki! Mindjárt másnap meg is hívtak a nagy estélyre, de engem mamám büntetésül otthon hagyott. Ők is ott voltak azóta sokszor nálunk s hallottam, hogy Berki ur eljárt abban a fontos dologban, amelyről papa beszélt. De ha engem látnak, mindig azt mondják: »Fecsegő kis leány!«

IV. A tudákos Esztike.

Mikor Fánika elvégezte a maga történetét, egy időre megszakadt a társalgás, mert elhozták az ozsonnát s a gyermekek jóízűen hozzá fogtak. Kávé, tejföl, gyümölcs és sütemény csakhamar eltűnt az asztalról s a kis társaság oly buzgón falatozott, hogy rá sem ért a beszélgetésre.

Végre, mikor már beteltek - s az igazat megvallva derekasan is fogyasztottak mindent, ami az asztalon volt, - Ilonka megszólalt:

- Hát most aztán mivel mulassunk?

- Oh, még nem vagyunk készen az elbeszélésekkel! Még hárman vannak hátra: Margit, Alice és Károlyka. Ha mi törtük a fejünket, tegyék ők is; nem szabad menekülniök. Beszéljenek el ők is valami történetkét.

- Helyes! Igaz! - kiáltottak azok, akik már tul voltak, s így játék helyett ozsonna után az elbeszéléseket folytatták.

- Rajtad a sor, Károly, - szólt Ilonka, mikor mindnyájan ismét szépen körbe ültek.

- Nem, még nem gondolkoztam, - szólt Károlyka. - Sokáig kell törnöm a fejemet, mig eszembe jut valami, amit elmondani érdemes. Kezdje el Margit, ő sokfélét tud, ugy hiszem. Láttam egyszer Kőfalván, midőn egy másik leánykával lélekszakadva szaladt egy bika elől, s mert a kapu be volt zárva, Margit átmászott rajta, de a másik leányka nem tudott átmászni, s Margit betaszította őt egy árokba. Ez szép história lehetett.

- Oh! Az Esztike volt, - szólt Margit. - Én nem taszitottam őt, sőt segíteni akartam, hogy átmáshasson a kapun; de ő ügyetlenkedett, elvesztette az egyensúlyt és bele bukott az árokba. Sokat lehetne beszélni Esztiről.

- Rajta hát! Csak szaporán! - kiáltották a gyermekek.

- Esztike a rokonom és gyakran meglátogat, ha falun vagyunk, - kezdé Margit. - Mamája azt mondja, hogy szörnyen okos leány; mindent tanul, amit a fiúk; sőt még egyetemi tantárgyakat is fog végezni. Meglehet bizony, hogy még jogász is lesz majd Budapesten!

- Ejnye, be szeretném! - szólt Károly nevetve. - Én is jogász leszek Budapesten, akkor majd együtt járnánk. Ez mulatságos volna. Ilyen még nem történt, tudom.

Az egész kis társaság nagyot nevetett, s aztán kérte Margitot, kezdje el a történetet.

- Tehát, egyszer Eszti megint Kőfalvára jött hozzánk, - kezdé Margit. - Szüksége is volt a falusi jó levegőre, mert annyit tanult a fővárosban, hogy bele betegedett s anyja megijedt, hogy valami nagy baja feslik. Mi mindent tanult Eszti, azt én bizony nem tudnám elmondani; csakhogy nagyon sok tarkabarka dolgot olvasott össze-vissza, azt tudom. Velem egy szobában hált s mikor este lefeküdtünk, a helyett, hogy kissé beszélgetett volna velem, mindig holmi számokat, neveket, királyokat emlegetett, vagy a földrajzból mondogatott fel magának egyet-mást, csak hogy el ne felejtse. Én egészen ugy éreztem magamat, mintha iskolában voltam volna; reggel is mindig korán kelt föl és mindig ugyanazt tette, amit este.

Azon pedig nagyon csodálkozott Eszti, mikor hallotta, hogy én ezt vagy azt nem tanultam és nem is fogom tanulni. A mamámnak azt mondta, hogy az én nevelőnőm bizony nagyon rosszul tanít, mire aztán mamám így felelt neki: »Kedves Esztikém, azt én jobban tudom, vajjon eleget tanul-e Margit vagy sem; én meg vagyok elégedve a nevelőjével.« De Eszti ezzel nem érte be s elkezdett vitatkozni mamámmal és bizonyítgatta, hogy nekem algebrát, meg efféléket köll tanulnom. Apámmal szemben éppen úgy tett. Mikor a papa délben ujságot olvasott és valamit beszélt az országgyűlésről, a főispánról, vagy a miniszterről: Eszti rögtön bele szólt és sokszor azt mondta, hogy a papának nincs igaza, - mintha ő jobban tudhatta volna ezt az én papámnál! És aztán vitatkozott sokáig és nem hallgatott el, úgy hogy apa sokszor igazán boszankodott.

- Én biz' ezt nem türtem volna! - szólt Károlyka.

- De halljuk, hogy esett Eszti az árokba, - szólt Margit és így folytatá: - A mi lakásunktól alig néhány száz ölnyire van egy kis város. Egy napon én és Eszti be akartunk sétálni oda, mert Esztinek egy könyvre volt szüksége, én pedig valami apróságot akartam vásárolni. Két uton lehet pedig a városba érni: az országuton, de ez kissé tovább tart és a por miatt nem is kellemes; a másik ut a mezőkön át szép fák közt, árnyékban vezet s ezért nyáron mindig a mezőn szoktunk besétálni. Éppen indulóban voltunk már, mikor mamám utánunk jött s így szólt hozzánk:

- Menjete az országuton, ne a mezőkön, mert éppen itt legel most a csorda s a bika igen veszedelmes, vad állat. Én bizonyosan az országuton is mentem volna, miután a mamám ezt mondta; bár a bikától, mely engem jól ismert, nem félttem; de alig hogy kiértünk a kapun, Eszti így szólt: »Ugyan miért mennénk már azon a hosszú, poros országuton, hol a nap agyon süt? - mikor kellemes árnyékban, rövidebb uton is mehetünk.«

- De hiszen halottad Eszti, hogy a mezőn utunkba akadhatna a vad bika! - szóltam én.

- A legvadabb állatot is meg lehet fékezni a szem egyetlen bátor pillantásával, - szólt Eszti tudós arcczal. - Te talán nem tudod, de úgy van, hogy a legvadabb állat, a legvérengzőbb fenevad sem bírja állani, ha az ember merően rá néz. Egy ilyen fű-evő jámbor állattól pedig éppen nem köll félnünk. Én a *mezőn* át megyek.

- De mama nem akarja, hogy erre menjünk, - szóltam én.

- Cselekedhetünk egyszer a magunk esze szerint is, - felelt Eszti. - Ha az országuton megyünk, ki leszünk téve a forró nap hevének, mely elől nem lehet menekülni; ha meg a mezőn: ki vagyunk téve a bika támadásának, mely ellen könnyű a védelem. Ha a mezőre értünk, merően rá fogom szegezni szememet a bikára s ez nem fog merni mozdulni sem. Olyan nyugodtan sétálhatunk, akár a kertben.

Nekem ez nem nagyon volt kedvemre, de miután Eszti azt mondta, hogy ő maga fog menni a mezőn át, hát csak elkísértem. Aztán rösteltem is, hogy olyan nagyon félénknek higyen, s im megindultunk szépecskén az árnyékos uton.

Alig mentünk ötven lépést, már láttam a csordát. Nem félttem, mert sokszor jártam Gyuri hajdúkkal a csorda közt és soha sem bántottak az állatok. Hanem most, amint mentünk, Eszti egyszerre megállott és így szólt:

- Ott jön a bika!

Körül néztem s láttam, hogy csakugyan egy nagy bika jött lassan felénk. Eszti rögtön megállt és mereven kezdett a bikára nézni. A bika dühösen kapálta lábával a földet; s mentül merőbben nézett rá Eszti, az állat annál dühösebbnek látszott.

- Ugy sejtem, nem igen érzi szemeid hatalmát, - szóltam én.

Eszti nem felelt, csak merően nézett folyvást; de a bika nem igen törődött ezzel, hanem bömbölve jött mind közelebb és közelebb. Mikor már egészen közel volt, Eszti a kezeivel is lassan integetett neki; csak hogy a bika ettől sem ijedt meg s nagy ugrással még közelebb jött, úgy hogy Eszti rémülten szaladni kezdett és jajgatva kiáltozta: »Segítség! Segítség!« Szaladtunk persze hanyatt-homlok mindketten, de ijedtünkben rossz irányban, mert a kert sövényéhez jutottunk. A kapu be volt csukva. Én sokat mászkáltam kis koromtól s így könnyen felkapaszkodtam a kapura; de Eszti sok tudós időtöltése közt nagyon ügyetlen maradt, s midőn én a kapu tetejéről, hol már mentve voltam, vissza néztem... láttam, hogy Eszti éppen lebukott a kerítés mellett levő árokba.

Nagy ijedtséggel és jócskán széttépett ruhákkal jutottam végre haza veszedelmes kalandunk után.

- A bika bizonyosan kivétel s nem tartozik azon állatok közé, melyek az emberi szem hatalmával megfékezhetők, - szólt Eszti, midőn kissé magához tért.

- Pedig ez még nem is volt az öreg bika; ha azzal találkozunk, bizony nem tudom, hogy menekülünk meg; leugrott volna utánad az árokba és betörte volna a kaput, melyen álltam, - szóltam én.

Mamám nagyon megrémült, midőn meglátott siralmas állapotunkban; de amint elbeszéltem neki a történetet, nagyot nevetett Eszti fölött s azt mondta: »Azt hiszem, most már belátod, Eszti, hogy az idősebb ember tanácsát el köll fogadni, mert a tapasztalás többet ér, mint az, amit az ember sokszor ferde módon maga gondol ki.«

De ez mind nem használt; Eszti nagyon boszankodott ugyan, mert édes atyám és mamám csak nevétkék az ő szemének ily rosszul bebizonyult hatalmát; nem pirongatták, nem büntették, pedig azt hiszem, ezt szivesebben eltűrte volna, mint hogy nevéssék.

- Hát aztán tett-e még valami furcsát? - kérdé Ilonka.

- Oh, sokfélét! De nem emlékszem mindenre, csak az utolsó nagy tetteire, melyet nem egyhamar fogok elfelejteni.

- Mondd el, kérünk! Mondd el még ezt is! - szóltak a többiek.

- Szivesen. Tehát, amint már említettem, Eszti soha sem nyugodott meg abban, amit atyám vagy mamám tett vagy mondott. Ha valamit parancsoltak neki, mindig kérdezte, miért, minek? - s mamám sokszor meg is mondta neki, miért akarja ezt vagy azt; de sokszor meg csak azt felelte kérdéseire: »Elég, ha akarom, hogy így legyen, nem szükséges az okát is tudnod; azt csak gondolhatod, hogy én tudom, miért kívánom?« Ilyenkor Eszti mindig azt mondta nekem: »miért tegyem? Nem is teszem meg, mert én tudni akarom, miért teszem!«

Volt a faluban egy szegény asszony, aki egy rossz házikóban élt s napszámmal kereste meg kenyerét a maga és apró gyermekei számára. Férje rég meghalt, s mert Bora néni - így hívta az egész falu - olyan nagyon szegény volt, hát mi sokszor vittünk egyet-mást a gyermekeinek s eljátszadoztunk velök. Egy napon éppen Esztivel sétáltam, midőn Bora néni szemben jött s elpanaszolta nekünk, hogy legkisebbik leánykája igen beteg, ápolnia kell őt s ezért sem dolgozni el nem járhat, sem nem kereshet semmit és így nagy szükségben él; pedig még orvost is kell hivatnia, meg orvosságot is vennie, ami mind pénzbe kerül.

Mikor haza tértünk, elmondtuk mamámnak és kértük, eresztene el minket, hogy megnézzük a Bora néni beteg kis leányát és vigyünk neki valamit. Mamám meg is engedte s másnap reggel egy kosárba mindenfélét össze rakosgattunk a kis beteg számára: befőtt gyümölcsöt, fehér czipót, süteményt, s előre örültünk, mennyire meg fog ennek örövendeni a kis leány. Hanem éppen, hogy indulni akartunk, mamám hozzánk jött és azt mondta, hogy nem szabad Bora nénihez mennünk, hanem inkább sétáljunk be a városba és vásároljunk valamit a mamának.

- De miért, kedves nénikém? - kérde Eszti. - Bizonyára sokkal fontosabb ez, hogy a kis betegnek vigyünk valamit, mint hogy a városba sétáljunk.

- Ha nincs kedvetek a városba menni, itthon maradhattok, - mondta mamám; - én csak azt akarom, hogy a beteghez ne menjetek. Csak ezért küldelek a városba, mert már felöltöztetek.

- De én ezt nem értem, nénikém, - szólt Eszti. - Bora néni szegény gyermekei éheznek s nekünk kötelességünk rajtuk segíteni. Nem látom be annak okát, miért ne mennénk hozzájuk.

- Elég az, ha én tudom az okát, - felelt mamám szigoruan.

Elindultunk tehát a város felé, de mikor az utra értünk, Eszti azt mondta, hogy ő bizony nem megy a városba s visszafordult, én pedig a nevelőnővel és testvéremmel tovább mentem. Egy pár óra múlva haza tértünk s Esztit ekkor a szobában olvasva találtuk.

Két vagy három nappal ezután szüleim éppen hivatalosak voltak valahová s mi magunk maradtunk otthon a nevelőnővel. Ebéd után rosszul kezdé magát érezni Eszti, este pedig már oly beteg volt, hogy le köllött feküdni. Egész éjjel nem aludt s én reggel siettem mamámhoz, hogy megmondjam neki.

Amint mamám meglátta Esztit, azt mondta, hogy nagy baja van s nekünk többieknek nem volt szabad abba a szobába még csak bele sem néznünk, ahol ő fekszik. Orvost hivatott s ez azt mondá, hogy Esztin alkalmasint a vörös himlő fog kiütni, s kérdezte, vajon nem volt-e a Bora néni házában, hol a gyermekek himlőben feküdtek? Mamám csakhamar ki is tudta, hogy mialatt én a nevelőnővel a városba oda jártam, Eszti a Bora néni lakására ment, s ott időzött hosszabb ideig a beteg leányka mellett.

Mamám tudta, hogy Bora néni kis leánya vörös himlőben fekszik s ezért nem engedte akkor, hogy hozzá menjünk; de, hogy meg ne ijedjünk, nem mondta meg, milyen baj van a faluban, mert mi bizonyosan örökké rettegtünk volna, hogy megkapjuk azt a veszedelmes betegséget.

Az orvos azt tanácsolta mamámnak, hogy, miután Esztin alkalmasint nagy mértékben ki fog ütni a betegség, bennünket többieket küldjön el a háztól, nehogy a nyavalya ránk ragadjon. Még ugyanaz nap beküldött tehát minket mamánk a városba a nevelőnővel - de hiába. Ránk származott a baj s alig néhány nap múlva rajtam és testvéremen is kitört, úgy, hogy szegény jó mamámnak be kellett jönnie hozzánk a városba, hogy gondunkat viselje, a nevelőnő pedig Esztit ápolni ment falusi lakásunkra, mert hiszen tanulással úgy sem foglalkozhattunk.

- És szívesen ápolta Esztit, ki oly nem szépen beszélt róla azelőtt? - kérde Fánika.

- Ápolta bizony oly gondosan, hogy később az orvos azt mondta, többet használt az ápolás, mint maga az orvosság.

- És aztán nem beszélt többé róla oly kicsinylőleg Eszti. Ugy-e?

- Nem bizony! Nagyon megszerette, s mikor már kissé jobban lett, a nevelőnő szép történeteket beszélt el neki, felolvasott igazán hasznos és szép könyvekből, úgy hogy mire Eszti egészen fölépült, teljesen meg is változott. Most a mi nevelőnőnk ott is van Esztiéknél.

- És miért nem jött el az Eszti mamája, hogy ápolja őt? - kérde Laczi.

- Mert éppen akkor maga is beteg volt, s midőn megtudta, hogy Eszti vörös himlőbe esett, még rosszabbul lett, mert nagyon fáj nekik az is, hogy Eszti önféjüségé hozta oly bajba egész házunkat. Én és testvérem a városban feküdtünk betegen, otthon pedig Eszti és a szobalány, ki szintén megkapta a bajt. Papa azt mondta, hogy soha életében még oly keserves állapotban nem volt. Mikor aztán jobban lettünk, még sokáig nem tudtunk tanulni, meg sok költségbe is került az orvos, a sok orvosság, aztán a szobákat is ki kellett erősen tisztogatni, hogy a ragály újra ki ne törjön valakin. És mindez csak azért történt, mert Eszti azt hitte, hogy ő okosabb a mamánál.

V. A levélhamisítók.

- De most már csakugyan rajtad a sor, Károly, - szólt Ilonka. - Jutott-e már valami az eszedbe?
- Igen, már tudok egy érdekes történetet. Ismeritek-e a vén Tamás bácsit?
- Nem! Ki az?

- Igaz, ti nem voltatok még nálunk Nádason, a hol szüleim laknak. Szép kis falu, alig egy fél mértföldnyire a csinos Várszegtől, ahol iskolába is jártam egy évig. Tehát Nádason volt egy öreg tanító, nagyon öreg, úgy hogy már nem taníthatta a gyermekeket. Egy kis házacskában nagyon szegényesen élt. Engem is ő tanított először olvasni; nagyon szerettem is őt. Igen szép történeteket tudott elbeszélni madarakról, állatokról, csigákról; ismerte a füveket, orvosságokat csinált s eladogatta egy pár krajczárért a földművelőknek. Szüleimhez és a többi ott lakó urakhoz el-eljárt néha és mindig kapott valamit, mert nagyon jó ember volt és sok apróságot tud készíteni, mire a háznál szükség van.

Én később iskolába kerültem s csak a szünidők alatt láttam a vén Tamás bácsit; a többi fiuk is haza jöttek mindig a szünidőkre s a vén Tamás mindig nagyon örült, ha minket láthatott; szerette emlegetni, hogy elsőként ő fogott minket az ábéczére; fiainak nevezett és mindig mondogatta, hogy majd ha egyik vagy másik fia nagyra nő és ur lesz, majd akkor jó dolga lesz ám Tamás bácsinak is.

Az én születésem napja éppen a szünidőkre esik s mikor most utóljára otthon voltam, az nap érkezett hozzánk egy rokonom is, Jenő, ki jogász és nagyon vig ember. Éjjel érkezett, úgy hogy senki sem látta a faluban, ahol még soha sem volt. Szüleim részint Jenő kedviért, részint hogy nekem örömet szerezzenek, másnap, születésnapomra, egy kis mulatságot rendeztek és meghagyták nekem, hogy hívjam össze pajtásaimat.

Én tehát reggel mindjárt elindultam s amint a vén Tamás bácsi lakásához érek, látom, hogy a kapuban áll és nagyon jókedvűen már messziről integetett felém. Kíváncsian mentem oda s ő ujjongva kiáltá: »Ká-roly urfi, Károly urfi! Jőjjön csak! Jőjjön hamar! Mekkora szerencse ért engem! Gazdag vagyok, roppant gazdag! Nagy vagyont örököltem! Olvassa csak, itt áll ebben a levélben!«

- Örökölt? Kitől? - kérdeztem nevetve.

- Egyik fiamtól, egy régi tanítványomtól, - szólt Tamás bácsi; - tudtam én, hogy így fog lenni; százezer forintot hagyott reám!

- Vigyázzon, valaki bolonddá tartja.

- Ne féljen Károly urfi, minden rendben van. Peterdi ügyvéd urtól van a levél, nézze, itt van az aláírása, - ő bizonyosan nem gondol arra, hogy bolondot üzzön egy szegény öreg emberrel.

Eloolvastam a levelet s csakugyan az volt benne, amit Tamás bácsi mondott. Peterdi ügyvéd tudósította, hogy százezer forintot örökölt s így most már élhet mint egy herceg; a pénzt meg is kapja, még pedig ma este tíz órakor, csak várja a kapuban s ne feküdjék le addig.

Én mindjárt gyanítottam, hogy valami csiny lappang a dologban; de akárhogy igyekeztem erről meggyőzni az öreget, nem hitte el; mindig csak azt emlegette, mily gazdag ember lett, mily jól fog most élni; végre is el köllött mennem a nélkül, hogy kiverhettem volna fejéből az örökséget. Elnéztem barátaimhoz, hogy estére meghívjam őket a mulatságra, s mindegyik tudta már Tamás bácsi »szerencsés« sorsát. Mindnyájan tréfának tartottuk s engem nagyon boszantott, hogy így rá szedik azt a jó öreget; egyik pajtásom előtt azt mondtam, hogy igen szeretném tudni, ki követte el ezt a rossz tréfát?

- Oh, én tudom, - felelt barátom. - Nem más, mint a Nagy testvérek, Berti meg Pali.

- Honnan tudod? - kérdezém.

- Hallottam, amikor beszéltek róla. A mezőn járkáltam s ők is ott voltak. Nem vettem észre, mert éppen leheveredtem a nagy fübe s hallottam mindent, mikor a csinyt tervezték.

- Szégyen ilyent tenni a jó öreg Tamás bácsival! Tudtam volna csak hamarabb, bizony meg nem hívtam volna őket mai estélyünkre!

Mikor haza felé mentem, bekopogtattam Tamás bácsihoz, hogy felvilágosítsam a gonosz tréfáról; de nem volt otthon, s én eltökéltem magamban, hogy este majd adok én Nagy Bertinek és Palinak jó leczkét a gonoszságukért.

- Mily rossz szívü fiuk lehetnek azok! - szólt közbe Ilonka.

- Nagyon! - folytatá Károly; - nem is szereti őket senki. Nem csak hogy a levéllel bolondították a jó öreg Tamás bácsit, hanem, mint később megtudtam, még el is mentek hozzá és igyekeztek rábeszélni, hogy menjen be rögtön a városba és vásároljon magának mindenfélét, amire szüksége lesz.

Én, mihelyest haza értem, elmondtam az egészet Jenő rokonomnak, ki szintén nagyon megharagudott s azt mondta, majd megtanítja ő a két vásott fiut emberségre. Följegyezte magának annak az ügyvédnek a nevét, mellyel vissza élve, Berti és Pali a levelet irták Tamás bácsinak, s aztán mindjárt utnak indult a városba.

- De ne maradj sokáig oda, Jenő! - szóltam én. - A fiuk délután korán itt lesznek s aztán mindjárt ozsonnához ülünk, tudod.

- Ne félj, hamar megjárom én, a város alig van fél órányira; itthon leszek ideje korán, - szólt Jenő és elment.

Délután pajtásaim mind eljöttek, sokan voltunk s jól mulattunk a kertben, míg végre mamám hivatott ozsonnára. Nagy ozsonnánk volt, mert már falun az ugy szokás, hogy százfélét is felraknak az asztalra. Berti és Pali mohó szemmel néztek végig az asztalon - mert nagyon csunya, falánk fiuk - s örülni látszottak, hogy annyiféle gyümölcsöt, süteményt, kávé és egyebet kapnak ozsonnára.

- Min kezdjük? - kérdezte Berti Palitól.

- Én mindjárt a süteményen kezdem, - felelt Pali. - Ezt legjobban szeretem.

Midőn a tálat körülhordozták, Berti és Pali a legnagyobb darabokat vették ki és szinte fénylett szemök a mohó vágytól. De nem maradt idejük, hogy a jó süteményt megegyék, mert éppen, midőn szájukhoz emelték, belépett az inas és szólt:

- Egy ur meg egy csendbiztos azonnal beszélni kívánnak a Nagy urfiakkal.

Alig mondta ezt az inas, belépett Peterdi ügyvéd egyik segédje, Vámos, egy csendbiztos kíséretében. Berti és Pali kiejtették kezeikből a süteményt s rémulten bámultak a csendbiztosra, ki azonnal hozzájuk lépett és galléron fogva mindkettőt, szigorú hangon szólt:

- A törvény nevében elfogom önöket, Nagy Berti és Pál hamisítás vétsége miatt!

A két fiu reszketett, mint a nyárfa-levél.

- Mit követtünk el? Hamisítást? Soha sem hamisítottunk semmit, - szóltak siránkozva.

- Nem hamisítottak? - szólt Vámos. - De igenis, hamisították az én főnököm, Peterdi ügyvéd úr aláírását egy levélben, melyet az öreg Tamás bácsinak küldtek.

- Mi nem akartunk rosszat tenni, - kiáltott Berti, - és én soha sem is tettem volna, ha Pali rá nem beszél.

- Nem akartak rosztat? - vágott közbe dörgő hangon a csendbiztos. - Hát az nem rossz cselekedet, ha valaki bolonddá tart egy szegény, jó, öreg embert?

- Csak egy kis tréfa akart lenni, - szólt Pali; - és nem is én irtam a levelet, hanem Berti.

- Mindegy, ön büntársa s ezért ön is fogoly, kivált miután maga is bevallotta bűnét. Azt tanácsolom, hogy a bíró előtt majd jól vigyázzanak szavaikra, mert könnyen elítélhetik több évi börtönre.

- Oh, jaj! - siránkozott mindkét fiu. - Legyen irgalommal irántunk, nem teszünk többé soha ilyet. Édes apám bizonyosan gazdagon megajándékozta, ha szabadon bocsát.

- Micsoda? Azt hiszik, hogy engem meg lehet vesztegetni? Nem tudják, hogy ez is bűn s hogy ezért még újabb fenyegetést kapnának? Keljenek föl!

Erre a csendbiztos egy könnyü lánczot vett elő, egymáshoz lánczolta Palit és Bertit s aztán kérte papámat, engedné meg, hogy a két bűnöst egy magános szobába csukhassa addig, míg kocsit talál a tovább szállításukra. Papám megengedte s így fölvezették őket egy első emeleti szobába, ott becsukták s csak egy-egy darab kenyeret és egy pohár tejet kaptak ozsonnára.

- Ah!..... és aztán csakugyan börtönbe jutottak? - kérdé feszülten Laczi.

- Dehogy! Hát nem találtátok ki, hogy a csendbiztos ki volt? Jenő rokonom.

- Ha ha ha! Ez jó tréfa volt, - nevettek a gyermekek.

- Jenő, mint mondtam, bement a városba s ott átöltözött csendbiztosnak, aztán Peterdi ügyvéd segédjével, Vámosossal, aki tanulótársa volt hajdan, elhatározták, hogy megbüntetik a két gonosz fiut.

Miután Palit és Bertit becsukták az első emeleti szobába, Jenő és Vámos ur visszajöttek a társaságba és jól mulattunk egész este.

- Ugyan jól esett a két vásottnak, hogy éppen akkor vitték el őket, mikor a jó süteményre készültek, - szólt Ilonka.

- És hogy nem kaptak egyebet kenyérnél és tejecskénél, - tevé hozzá Fanni; - megérdemelték. De hát aztán mi történt?

- Este, mikor a többi fiuk már haza készültek, a csendbiztos, vagyis Jenő és Vámos ur, fölmentek a foglyokhoz, kik szörnyen sirtak és kegyelemért rimázkodtak.

Vámos ur nagy sokára aztán azt mondta nekik, hogy Peterdi ügyvéd talán elengedné a büntetést, ha másképp valahogy jóvá tennék hibájokat és kárpótolnák szegény Tamás bácsit a csalódásért, mely érni fogja, ha megtudja, hogy a levélben egy szó igaz sem volt.

- Oh, szivesen oda adom egész havi zseb-pénzemet! - kiáltott Berti.

- Én is, én is! - szólt Pali. - Mindent oda adok, csak ne vigyen börtönbe!

- Mutassák hát, mennyijök van, - szólt Vámos ur.

Pali és Berti össze kutatták minden zsebüket s végre ketten együtt össze szedtek körülbelül tizenkét forintot. Pali még a zsebóráját is hozzá akarta tenni.

- Az órát megtarthatja, azt elengedhetjük, - szólt a csendbiztos és átvette a pénzt.

- E pénzüsszeget önök most át fogják adni Tamás bácsinak, aki várja a nagy örökséget, mellyel önök éppen ezen órára bolondították őt. Vámos ur és én, meg néhány tanu lesz jelen, s önök meg fogják a szegény öreg előtt vallani bűnüket, bocsánatot kérnek tőle, s aztán átadják neki a pénzt.

Pali és Berti szörnyen savanyu arcot vágta ehhez a dologhoz, de nem volt mit tenniük s így szépen elindultak Vámos urral és a csendbiztossal, mi többiek pedig mindnyájan utánok mentünk.

Egyenesen a Tamás bácsi házacskája felé tartottunk s már messziről láttuk, hogy az ajtóban nagy várakozással leselkedik a szegény öreg. Mikor meglátott minket, sietve és kiáltozva jött elénkbe.

- Hol van az én örökségem? Hol van az én százezer forintom? - szólt lelkendezve. - Nem láttak senkit? Nem hallották, hogy valaki hozta volna?

Ezalatt szemébe tünt Jenő rokonom, ki persze még mindig csendbiztosnak volt öltözve. Szegény Tamás bácsi kissé megijedt és bámulva kérde:

- Csendbiztos ur, kérem szépen, mit keres? Mi baj van házamnál?

A csendbiztos ekkor intett Bertinek és Palinak s ezek Tamás bácsi elé állva, szégyenkezve és szomoruan bevallották, hogy az egész örökségi históriát ők csinálták és csak tréfát akartak üzni Tamás bácsival. Jenő aztán még ilyenforma bocsánatkérést mondatott el velük: »Nagyon kérjük, Tamás bácsi, nézze el könnyelmű tettünket, mely oly kellemetlen csalódást szerzett önnek és kárpótlásul fogadja el tőlünk ezt a csekély összeget!« - Ezzel átadták a 12 forintot.

Szegény Tamás bácsinak oly ritkán volt akár csak néhány garasa is, hogy a forintosok látására majdnem annyira megörült, mintha csakugyan százezer forintot kapott volna. Kissé dörmögött ugyan, hogy hát mért tartják bolonddá őt, a szerény, jó öreg embert, de aztán megbocsátotta és békében léptünk ki a házából.

- Hát Bertiből és Paliból mi lett aztán? - kérde Fánika.

- Mikor kijöttünk Tamás bácsitól, Jenő rokonom fölfedezte igazi nevét s így szólt hozzájuk:

- Azt hiszem, most az egyszer elég lesz nektek ez a lecke; szégyeljétek magatokat, hogy mulatságtok telik egy szegény öreg ember bolondításában. Tanuljatok emberséget, s akkor jó barátok leszünk. Most mehetek aludni. Nem lesz többé semmi bajotok.

- Köszönjük, - feleltek ők pirulva s aztán haza siettek.

A többi fiuk nevettek, gunyos szavakat kiáltoztak utánok s tudom, hogy Pali és Berti sokáig nem felejtették el ezt az estét.

- És aztán használt nekik a lecke? - kérde Ilonka.

- Oh, nagyon használt! Nem voltak többé oly pajkosak, nem bántottak másokat. Én reám kissé nehezteltek, mert azt tudták, én voltam oka felsülésüknek, amiben félig-meddig nem is csalódtak; egy ideig nem mertek menni sehová, mert féltek, hogy gunyolni fogják őket; de végre aztán megbarátkoztak velem, s mert jól viselik magukat, mindenütt szívesen látják őket s így még talán örülnek annak, ami történt velök. - Ez az én történetem.

VI. A fekete galamb.

- No, most már te vagy hátra, Alice, - szólt Ilonka. - Nem engedjük ám el neked sem. Jutott-e valami az eszedbe?

- De jutott ám! Érdemes meghallgatnotok, - szólt Alice. - Akkor történt, mikor nagynénémnél voltam, s ez életemnek legfontosabb eseménye is volt.

- Halljuk, halljuk! - kiáltoztak a gyermekek.

- Tehát, mint talán tudjátok, én ezelőtt szüleimmal a felvidéken laktam, hol atyámnak nagy bányája volt. Igen szép kis házunk volt, szép gyümölcsös kerttel, melyben egy kéjlak is állt, a mellett pedig egy kis pázsitos kert, melyben az én kis pony-lovam legelészett.

- Mily szép lehetett ez! - szólt közbe Margit. - És mért mentetek el onnan?

- Oh, az szomorú történet. Atyám kénytelen volt mindent eladni: a házat, kertet, még az én szép kis lovacskámat is, melyen annyiszor kocsikáztam; eladta még butorainkat is.

- De hát miért? - kérde Laczi.

- Azt nem tudom egész tisztán elmondani; csak úgy emlékszem, azt mondták, hogy a papámnak minden vagyona egy bányában volt, a bányát pedig elöntötte a víz, úgy hogy onnan többé semmit sem kaphatott vissza. Nagy szomorúság volt a házunkban s ekkor kapott mamám levelet nagynénémétől, küldjön engem hozzá s taníttasson együtt az ő gyermekeivel. Ekkor mamám azt mondta nekem, hogy, miután a papa minden pénzét elvesztette, engem nem taníttathat s ezért elküld a nénihez addig, míg apa valamiképp ismét rendbe szedi dolgait.

- Képzeltetek, hogy mennyire busultam. Sirtam is sokat, mert nagyon fájt az elválás kedves szüleimtől. Mamám azzal vigasztalt, hogy ő majd többször fog nekem levelet írni, s hogy jó dolgom lesz a rokonoknál, mert ott három igen kedves, jó gyermek van.

- Néhány nap múlva csakugyan elvittek Nagyfaluba nénémhez, mamám pedig még ugyanaz nap visszament és én ott maradtam. Oh - nagyon, nagyon szerencsétlennek éreztem magamat!

- Nem jól bántak veled rokonaid? - kérde Fannika.

- Oh, dehogyan nem! Néném olyan jó volt hozzám, hogy már jobbnak nem is kívánhattam, és gyermekei szintén. De mégis nagyon kívánkoztam szüleimhez.

- Tudom én azt, - szólt közbe Ilonka. - Mikor engem a nevelő intézetbe vittek, az első napokon nagyon szerencsétlen voltam, mindig sirtam és semmiben sem találtam kedvemem. Hanem aztán néhány nap múlva megszoktam s egészen jól éreztem magamat, ámbár mindig nagyon örültem, ha egy-egy ünnep jött s haza mehettem.

- Később én is jobban éreztem magamat, de eleinte mindig csak az forgott eszemben, hogy szegény papám elvesztette minden pénzét a bányában s talán még segítséget is fog szenvedni drága mamámmal együtt.

- Oh! az borzasztó lehetett! - szólt Margit.

- Az bizony!.... és ezért akárhogy jártak is kedvemben rokonaim, mindig csak szomorú voltam.

- És hány gyermeke van nénédnek? - kérde Fannika.

- Három: egy fiú és két leány - Béla, Katinka és Klárka. Klárka volt a legidősebb, tizéves; Béla nyolcz, Katinka hét éves. Igen szép házban laktak, körül szép kert volt s ebben sokan játszottunk, úgy hogy gyakran el is felejtettem szomorúságomat.

- Hát aztán a nénéd, vagy a bácsi nem segítették valamivel szüleidet? - kérde Ilka.

- Később megtudtam, hogy küldtek pénzt is szüleimnek, - de majd elmondok mindent. Egy napon éppen ebédnél ültünk s a bácsika beszélte, hogy délelőtt egy szomszéd faluban volt, hol egy furcsa öreg ur lakik, ki nagyon gazdag és nagyon szereti a galambokat: össze gyűjtött minden ritkább galambfajt, csak fekete galambja nem volt s a bácsi így szólt: »Azt hiszem, a legnagyobb örömmel adna egy-két ezer forintot egy tiszta fekete galambért.«

E szavak nagy hatással voltak reám; rögtön eszembe jutott, hogy ha nekem volna egy fekete galambom, elvinném annak a furcsa urnak, s ha adna érte egy-két ezer forintot, ezzel talán segíteni lehetne édes atyám baján.

Egész éjjel fejemben forgott a fekete galamb s másnap, midőn a kertben játszottunk, így szóltam Klárikához:

- Oh, ha egy fekete galambom volna, mily boldog volnék! Kapnék érte egy-két ezer forintot s kisegíteném szüleimet a bajból.

- Biz az pompás volna, - szólt Klára. - Én is hallottam, hogy atyád minden pénzét elvesztette a bányákban.

- Igen, és én annyira félek, hogy majd szükségét szenvednek. Már egy hete nem tudok rólok semmit. Vajjon lehetne-e valahogy szert tenni egy fekete galambra? Azt hiszem, nem igen van itt közel e vidéken.

- Bizony aligha, mert akkor valaki már elvitte volna ahhoz a furcsa urhoz, hogy tőle egy pár ezer forintot kapjon érte, - szólt Klára.

- Mondok valamit! - szólt közbe Béla. - Van egy jó gondolatom.

- Halljuk, halljuk!

- Tehát figyeljete. Az öreg Erzsók néninek van egy tiszta fehér galambja. Szerezzük meg azt a galambot, fessük be feketére s aztán adjuk el annak a galambkedvelő urnak.

- Ah! Pompás, pompás! Nagyon jó gondolat! - kiáltoztunk mindnyájan.

- De hogyan szerezzük meg a galambot? - kérdé Katicza.

Béla egy ideig gondolkozott, aztán így szólt:

- Nekem van hatvan krajczárom. Mennyi a te pénzed Kláríka?

- Van negyven krajczárom.

- Van tehát éppen egy forintunk. Azt hiszem, Erzsók néni szívesen ide adja a galambot egy forintért.

- Oh, köszönöm, - szóltam én; - és ha kapok a galambért egy pár ezer forintot, majd kaptok belőle ti is.

Béla azt mondta, hogy mindjárt a délutáni leczke után hozzá fogunk a munkához.

- És mivel fogjuk befesteni? - kérdé Klára.

- Van a festő-szekrényemben fekete festék, hát azzal, - szólt Béla.

- Az nem elég fekete; aztán azzal nagyon nehéz bánni, és kevés is volna egy egész galambra.

- Hát keressünk mást... tudom már! A papa szobájában van egy nagy üveg tinta, azt kiöntjük egy tálba s megfürösztjük benne a galambot. A tintát aztán vissza töltjük az üvegbe.

- Így lesz jó, - szóltunk mindnyájan.

Szinte örültünk már előre mindnyájan a dolognak s alig vártuk, hogy hozzá foghassunk. A délutáni leczke után mindjárt meg is kezdtük a munkát; Béla kihozta a tintás üveget, aztán sietett Erzsók nénihez a galambért; mi pedig azalatt kerestünk egy nagy tálat, bele öntöttük a tintát és vártuk Bélát. Jó ideig tartott, míg Béla megjött kezében egy kis kosárral s ebben a galambbal.

- Ugyancsak nagy fáradságomba került megszerezni a galambot! - szólt Béla. - Erzsók néni nem volt otthon, a kapu meg be volt zárva. Átmásztam a kerítésen s nagynehezen végre feljutottam létrán a galamb-duczhoz s megfogtam a galambkát. Itt van, ni!

- De szabad-é elvinnünk a galambot Erzsók néni engedelmével? - szóltam én.

- Ne félj semmitől, minden rendben lesz. Holnap majd megadjuk neki a pénzt, és ha talán kevés volna, majd adhatsz még többet is, ha megkapjuk az ezer forintot.

- Ugy van; fogjunk hozzá; minden készen van, - szólt Klára.

- Én nekem nem tetszik a dolog, ha Erzsók néni nem tud róla semmit. Hátha nem akar megválni a galambjától?

- Meglehet. De gondold meg, hogy annál fontosabb, ha az atyádat kíséretük a bajból! majd kibékítjük Erzsók asszonyt.

Én hát megnyugodtam és azonnal hozzá is fogtunk a munkához. Betettük a galambot a tintás tálba. Ugyancsak vergődött szegényke s mindnyájan erősen fogtuk, csak hogy beszívódjék a tinta a tollazatába. Hanem a galamb mindig vergődött s a tintából többet fecskendett reánk, mint magára; forgattuk össze-vissza a tintában, de sehogysem akart feketére válni; csak egyes fekete foltok voltak rajta s ezek sem igazi fekete, hanem kékesfekete foltok, mert a tinta kékes volt. Nem tudtuk, mit tegyünk vele.

- Én már tudom, mi lesz jó, - szólalt meg hirtelen Béla.

- Micsoda? Micsoda? - kérdeztük.

- Hát csizma-fénymáz - subiczk!

- Igaz! Nagyon jó lesz! Hogy nem jutott hamarabb az eszünkbe!

- Fogjátok a galambot, én majd leszaladok az inához és elhozom a subiczkot.

Béla kiment, én meg Klára pedig igyekeztünk lefogni a tálban a galambot; de magam sem tudom hogy: egyszerre a galamb kisiklott kezeink közül, kirepült a tálból s össze-vissza szállongott a szobában, nagy tinta-foltokat hagyva maga után minden felé a falon és butorokon. Sok fáradsággal végre éppen megfogtuk, midőn Béla jött a subiczkkal.

- Ezt most feláztatjuk vízben, - szólt Béla, - aztán szivaccsal bele dörgöljük a galamb tollába. Így bizonyosan jó lesz.

A subiczkot feláztattuk, Katicza hozott szivacsot s mindnyájan subiczkoltuk erősen a szegény tubiczát.

Igy a mi galambunk lassacskán csakugyan kezdett fekete lenni s mikor már minden tolla tele volt subiczkkal, Béla azt mondta, hogy a legjobb lesz, ha a kosárba vissza dobjuk s a konyhában a takaréktűzhelyre tesszük jó melegre; ha megszárad, majd szép fekete lesz. Ugy is tettünk.

Legnagyobb gondunk aztán az volt, mit csináljunk a kötőinkkel? - mert azok tele voltak tinta-pöcsétekkel.

- Az nem baj, - szólt Béla, - eczettel ki lehet azt mosni. Majd elhozom az eczetes üveget s aztán kimossuk, megszáritjuk és meg sem fog látszani a tintafolt.

- Jó lesz. Hát csak hozzád az eczetet, mi addig vissza töltjük a tintát az üvegbe, - szólt Klára.

Sok bajjal járt a tinta vissza öntése a tálból az üvegbe, s jócskán szét is öntöttük az asztalra; Klára aztán minden tintafoltot feltörölt a kötőjével, mert úgy okoskodott, hogy ha az eczet kiszedi a tintát, akkor már valamivel több vagy kevesebb egyre megy. Béla csakugyan elő-

hozta az eczetes üveget, a kötőket beáztattuk a tálba, s aztán eldugtuk az ágy alá, hogy senki se lássa, míg rendbe nem szedjük. Alig hogy ezzel elkészültünk, hívtak vacsorára.

A néninek legelőször is az tűnt szemébe, hogy ujjaink nagyon tintásak, (mert akárhogy mostuk és szappanoztuk, nem tudtuk tisztára mosni,) és intett is, hogy jobban vigyázzunk az irásnál. Én nagyon szerettem volna megvallani, mitől olyan feketék a kezeink, de nem volt bátorságom; és míg e fölött gondolkoztam, egy öreg asszony hangját hallottuk az előszobából.

- Ki az? - kérde a bácsi az épen belépő inastól.

- Az öreg Erzsók asszony akar minden áron bejönni, - felelt az inas. - Mondtam neki, hogy már késő van, de nem tágit.

- Ha oly sürgetős dolga van, beszéljem köll vele, - szólt a bácsi és kiment. - Láttam, hogy Béla e szavakra elvörösödött s biz én magam sem igen kellemesen éreztem magamat.

Egy pár percz mulva a bácsi bekiáltott:

- Béla, jer ide!

- Én is kimegyek, kedves néni, - szóltam az asztalnál; - tudom, hogy a galambról lesz szó s meg köll mondanom a bácsinak, hogy Béla értem tette, amit tett.

- Miféle galambról? - kérde a néni.

- Majd elmondja Klára az egészet, - feleltem én s kiszaladtam Bélával. Ott kint állott csak-ugyan Erzsók asszony könnyezve, s a bácsi szigoruan kérdezte Bélától, miért lopta el az Erzsók asszony fehér galambját?

- Pedig én úgy szerettem azt a galambot, ez az én meghalt kis unokámé volt, - siránkozott Erzsók asszony. - Az ő emlékére tartogattam, s ha az emlék nem kötne hozzá, szívesen oda adtam volna Béla urfinak.

- Hozd elő rögtön a galambot, Béla! - parancsolá a bácsi.

- Oh kedves papa, a galamb nálunk van ugyan, de - de feketére van festve; aztán mi nem is loptuk, igazán nem is akartuk; itt van a zsebemben a pénz, melyet Erzsók néninek akartam adni, de nem volt otthon.

- Az én hibám az egész, kedves bácsi, - szóltam én. - Béla az én számomra hozta el a galambot s én elmondom az egészet, csak Bélára ne haragudjék!

- Majd meghallgatom, mi mondani valód van; de most csak hozd elő hamar a galambot, Béla!

- De talán még is jobb volna, ha Erzsók néni ezt a forintot fogadná el, - szólt Béla, előkeresve a pénzt. - Alicenak nagyon, de nagyon szüksége van a galambra.

- Az mindegy! Semmi ok sem ád jogot arra, hogy mások tulajdonát elvegyük. Hozd elő a galambot rögtön! - parancsolá a bácsi oly szigoru hangon, hogy Béla nem mert többé ellentmondani s szaladt a galambért. Egy pár percz mulva már visszajött a kosárral.

- Erzsók asszony bizonyosan jobb szeretne fehér galambot s azt könnyen szerezhetnék neki, - szólt Béla.

- De az aztán nem az én kedves kis unokám galambja, - szólt az öreg asszony.

A bácsi felnyitotta a kosarat.

- Ez nem az a galamb! - szólt aztán.

- De az, kedves papa, csakhogy befestettük feketére, - felelé Béla.

Kivettük a kosárból a galambot; koromfekete volt, s ami még rosszabb, meg volt halva, megfult a nagy hőségben a takaréktűzhelyen. Szegény Erzsók asszony erre sirva fakadt és keservesen zokogott kedves unokája galambjának halála fölött. Erre aztán én is sirni kezdtem, Béla is sirt, és Klára szintén sirva jött ki a szobából.

Végre a bácsi pénzt adott Erzsók asszonynak s midőn ez elment, én elmondtam az egész históriát. Mikor bevégeztem, a bácsi így szólt:

- Lássátok, gyermekek, mily rosszul cselekedtetek! Először is, semmi sem mentheti ki Béla tettét, hogy Erzsók asszony engedelmével elvette a galambot. És még ha pénzen vettétek volna is a galambot s be is tudtátok volna festeni feketére, nagyon bűnös tettet vittetek volna véghez, ha annak az urnak ezer forintért fekete galamb helyett adtátok volna el. Soha se igyekezzetek csalárd, becstelen módon pénzt szerezni magatoknak. Azt hiszem, nem tettétek volna ezt, ha jobban meggondoljátok.

Béla és Klára ezután vissza tértek a szobába s hozzám így szólt a bácsi:

- Kedves leányom, ne aggódjál többé jó szüleid fölött; nekik nincs már semmi bajuk. Éppen ma vettem édes atyád levelét, melyben írja, hogy jó hivatalt kapott s most talán módjában lesz, hogy a bányákat ismét rendbe szedje és így vissza szerezzé vagyonát is. Légy tehát egészen nyugodt, s a mai esetből tanulj meg, hogy gyermek-ésszel nem szabad komoly dolgokba avatkozni.

Én kissé sajnáltam is, rösteltem is a dolgot, de aztán lassanként elfelejtettem nagy örömemben, mert nem sokára vissza jutottam kedves szüleimhez, kiknek most már semmi bajuk. - Ez az én történetem.

- Nagyon jó, nagyon mulatságos volt, - szóltak mind a gyermekek.

- És most már nincs is senki hátra, mindenki mesélt, - szólt Ilonka.

- Ideje is, most éppen jönnek értünk, - szólt Margit.

Csakugyan több szobaleány lépett be, hogy haza kísérje a gyermekeket, mindegyiket szüleihez.

A kis társaság tehát talpra állt, fiuk és leánykák felöltöztek s elköszöntek egymástól, de még sokáig nem feledték el, mily kedélyes jó estét töltöttek ez elbeszélésekkel a kandalló körül.